POŠTARINA U GOTOVU

OBITELJ

10 ožujka 1935 Broj 10

27556

ZANIMLJIVE GRAĐEVINE ŠIROM SVIJETA

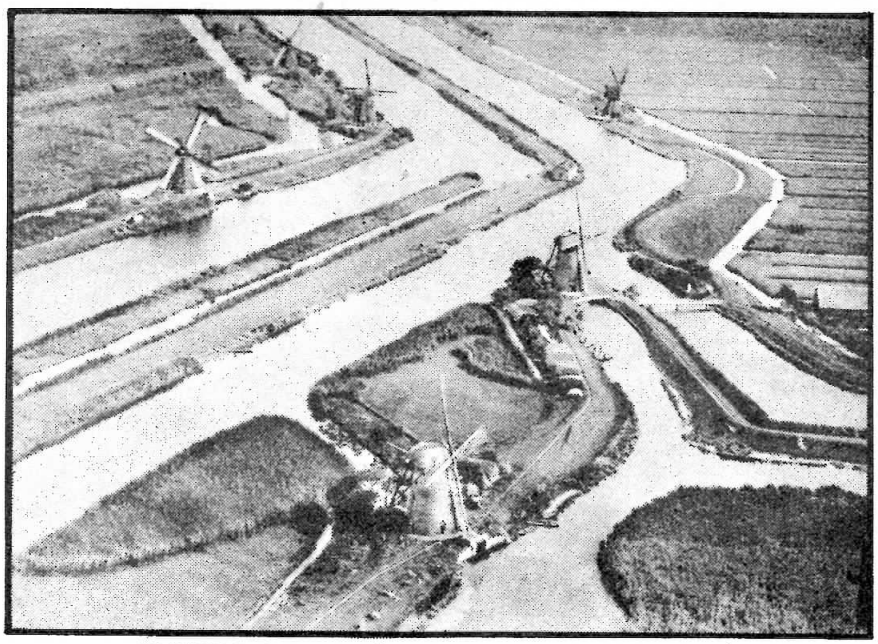

BROJNE VJETRENJAČE NA KANALIMA KOD KINDERDYKA U NIZOZEMSKOJ

Slikoviti pogled na kutić Evrope, koji je vrlo dobro gospodarski i socijalno uređen

Desno:

PALAČA ZA ŠTAMPU U GLAVNOM GRADU ŠPANJOLSKE — MADRIDU

Među brojnim neboderima, koji se podigoše po gradovima Evrope, evo i u Madridu podigoše jedan, a namijenjen je — štampi

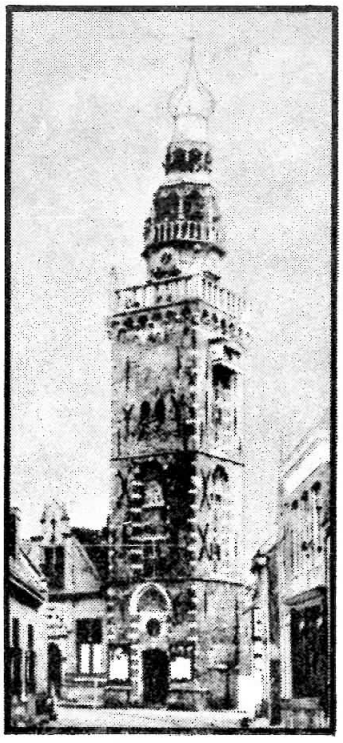

NAJLJEPŠI TORANJ U MONNIKENDAMU U NIZOZEMSKOJ

Na gornjem dijelu tornja nalazi se sat s neobičnim mehanizmom, koji čini, da svakog sata izađe iz tornja jahač, obiđe oko tornja i vraća se na staro mjesto

Desno:

KATEDRALA U GLAVNOM GRADU TALIJANSKE KOLONIJE TRIPOLIS (AFRIKA)

Dolje:

ZANIMLJIV POGLED ISPOD MOSTA NA NOVI KONVIKT U SIGMARINGENU

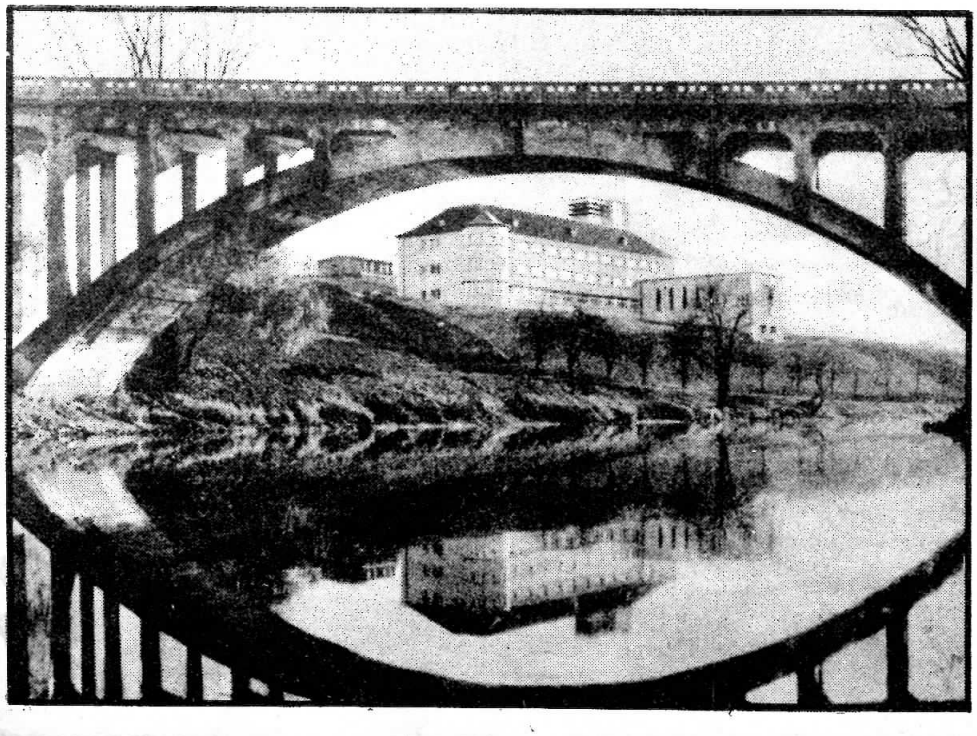

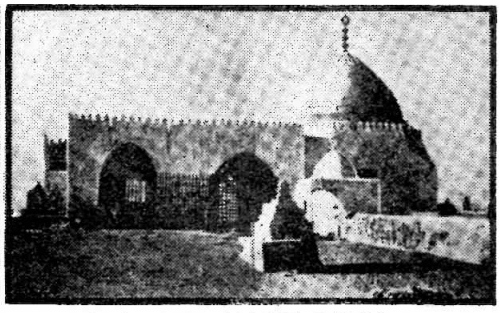

GROB EVE, MAJKE SVEGA ČOVJEČANSTVA

Po muslimanskom vjerovanju grob Eve nalazi se u gradu Dždahu na Crvenom moru (Arabija). Dždah je luka, kroz koju polaze muslimanski hodočasnici, kad idu da posjete Muhamedov grad — Meku. Meka je udaljena od Dždaha oko šezdeset kilometara. — O grobu Eve u Dždahu nema nikakve naučne potvrde, premda ga muslimansko vjerovanje postavlja baš u ovu zgradu, koja je prikazana na našoj slici

OBITELJ ILUSTROVANI TJEDNIK

U ZAGREBU 10. OŽUJKA 1935

BIJEG SA SELA — BIJEG U ZLO

Grad je živi organizam, koji se razvija, cvate, a i propada. Da se uzmogne normalno razvijati, potreban mu je priliv svježe, dobre i životvorne snage. Sličan je jezeru. Jezero, koje nema priliva svježih voda, uskoro se pretvara u močvaru, u kaljužu. Voda u njemu postane ustajalom, usmrdi se, pokrije se žabokrečinom i glavni su mu stanovnici žabe. Slično je i sa gradom. Grad, u koji ne ulaze nove snage, pretvara se pomalo u živo groblje sa živim lešinama; on ne živi, nego samo životari i polagano ali sigurno umire.

Radi toga je za uspjeh i procvat svakog grada bio prijeko potreban priliv novih, svježih snaga u obliku zdrave seljačke krvi, koja treba da obnovi vremenom ustajalu i pomalo već degenerisanu gradsku krv. U krvotok grada moraju da udu novi, katkada grubi, ali uvijek neistrošeni elementi sela, tog trajnog izvora i rezervoara cjelokupne narodne snage.

Taj se priliv zdrave krvi vršio čisto nesvjesno kroz stoljeća i stoljeća i njemu imamo zahvaliti, što gradovi neprestano napreduju i što se nisu pretvorili u groblja živih mrtvaca. Seljačka zdrava, čestita i nadarena djeca stvorila su kader naše inteligencije, preuzela u svoje ruke mnoge privredne grane i uopće popunila onu prazninu, koja je tokom godina morala nastati u našim gradovima.

Taj se proces godinama odvijao svojim normalnim tokom i bio jako koristan. Suvišak sela, koje se brzo razvija i naglo množi, odlazio je u gradove i u njima zauzimao razne položaje. Za neke od njih je skok sa sela u grad bio prenagao i zaboravivši sve svijetle tradicije rođene grude, mnogi od njih postadoše obični kruhoborci i beskičmenjaci, kojima je novac Bog i koji se stide seoskog opanka. No ima znatan broj i takvih, koji su svojim životom, radom i pregaranjima potvrdili istinu o još uvijek snažnom, čestitom i zdravom našem selu.

Dok se taj odlazak sa sela u grad vršio u normalnim razmjerama, nije se moglo uopće govoriti o nekom aktuelnom problemu. Takav se problem pojavio istom onda, kad je priliv seljačke snage u gradove zauzeo pravi oblik formalnog bijega sa sela u gradove. On je aktuelan gotovo po cijelom svijetu, pa takav je osobito u zadnje godine postao i kod nas. Samo mi nažalost o njemu vodimo premalo računa, baš kao da smo kakav ogroman narod od nekoliko stotina milijuna, pa nas ni brige nije, što svake godine nekoliko desetaka tisuća, a i više, zdravog našeg elementa ne ulazi u živi organizam gradova, da ga oplodi, osvježi i ojača, već se naprosto utapa u kaljuži i kalu gradskom.

Činjenica je, da mnogi naši krajevi ne mogu prehraniti sve svoje pučanstvo. Negdje radi prenapučenosti (Hrv. Zagorje), a negdje radi neplodna tla i neracionalnog gospodarenja (Lika, Bosna, Hercegovina, Dalmacija . . .), a i radi raznih drugih razloga. Suvišak sela, a taj baš nije tako malen, mora u bijeli svijet za koricom kruha. I kuda će nego u grad? Kako se kod nas ne vodi ni izdaleka dovoljno brige o pitanju unutarnje kolonizacije, ne možemo ni spriječiti odlazak sa sela onih, koji baš moraju otići s očinskih pragova, jer im rođena gruda ne može pružiti ni najbjedniju egzistenciju. Ali bi u dobro shvaćenom interesu narodne cjeline svakako trebalo stati na kraj neopravdanom bijegu sa sela onih, koji su mogli ostati na svojoj zemlji. Na njoj doduše ne bi živjeli nekakvim obilnim životom, ali bi nekako živjeli, svakako bolje nego u gradu, u koji ih nije natjerala baš prijeka nužda, nego više želja za novim boljim životom.

Pošao je tako pred dva-tri decenija Jožek u grad. Ostavio je svoje zagorske gorice u želji za ljepšim životom. Bio je štedljiv, radin i žilav. I uspio je. Postao je podvornik kod sigurnog poduzeća sa definitivom, okućio se i na gradskoj periferiji kupio nešto malo zemlje i sazidao lijepu kućicu. Drugi je opet postigao i veću sreću, otvorio je trgovinicu na periferiji velikog grada i sada je ne doduše previše bogat, ali ipak imućan građanin. More je bilo sličnih slučajeva. Njihovi su zemljaci doznali za to i zaželili su se i oni takvog gospodskog života. Mogli su živjeti na svojoj zemlji, ali su mislili, da je bolje biti »gospodin« u gradu nego orati tvrdu zemlju i kopati vinograde i da je ljepše spavati u gradskoj zidanoj prizemnici nego u staroj i naherenoj pradjedovskoj kućici. I pohrlili su u grad.

Ali nisu bili sami. Kad je nekoć jedna Jalžica u gradu našla sreću i udala se za stalno namještenog radnika kod plinare, a Barica opet našla dobro plaćeno mjesto kod neke milostive, pošle su za njima i mnoge njihove drugarice sve u nadi, da će doći do boljeg, lakšeg, »gospodskog« života.

Oni i one preplavili su grad i doskora se počeli u njemu gušiti.

Zaželjeli su se finog, bijelog kruha, a sada sa uzdahom misle na slatki domaći proseni zalogaj i na tople žgance, sanjali su o lijepim zidanim kućicama, a sada u podrumskim, vlažnim stanovima i u daščarama misle sa čeznjom na svoje stare, zadimljene seoske kućice tako drage i tako tople.

Prestali su biti seljaci, a gospoda nisu postali. Što i kuda sada? Povratak na selo gotovo je nemoguć, a život u gradu je tako težak, bolan i prljav. Još jedino zvjezdano nebo, na kojemu se i sa prljavih gradskih periferijskih ulica naziru zvijezde rodnoga kraja, unosi melem utjehe i nade u bolje dane. *Dr ZVONKO ŠPRAJCER*

Najljepši dječji časopis „MALA MLADOST" stoji u pretplati samo 10 dinara! Treba da ga prima svako dobro dijete!

LISTIĆ ČAJA

Marinja Ladier odavno mi se dopadala. Bila je lijepa i nježna. Oči su me njezine podsjećale na dva bistra šumska zdenca, u kojima se ogledaju sjenovite vrbe. A u njima je bilo mnogo sjete i mnogo smirene radosti. Kroz njih sam nazrijevao dobru dušu Marinje Ladier. Jer nije mogla biti zla duša, koja se onako skladno odrazuje u očima iskrena djeteta...

No svejedno je bilo osoba, koje su smatrale za osobitu dužnost, da mi Marinju Ladier prikažu kao djevojku s vrlo mnogo loših osebina. Ti glasovi, iako se ne primaju izravno srca čovjekova, svakako ga uznemiruju i pomalo prilagođuju na neprijateljski stav, koji će ispitivalački dočekati sva djela i sve riječi osobe, o kojoj se radi. Tako sam i ja ponekad krivo tumačio riječi i djela Marinje Ladier. No kad sam je izbližega upoznao, uvidio sam svu nepravdu, koju sam joj šutke nanosio u svojim mislima. Marinja Ladier bila je jedna od rijetkih djevojaka, nesamo po ljepoti svojoj, nego i po dobroti i plemenitosti svoga srca.

Među ostalim zli su mi jezici pričali, da je Marinja Ladier vrlo rasipna te da će raspiskati svu očevu imovinu. Te su me glasine istinski uzrujavale i mučile često u besanim noćima. Jer se doista teško za čitav život zavezati s osobom, koja će u tren oka baciti u tutanj ono sirotinjske zarade, što je čovjek u znoju lica svoga prikupi... A ja sam imao nakanu, da se s Marinjom Ladier zavežem za cijeli život, jer mi se odavno dopadala.

No jedne večeri sama je Marinja razbila sve moje sumnje i dokazala važnost svih onih brbljavih glasina, koje su htjele da je prikažu u nepravom svijetlu...

Bio sam kod njezinih. Večerali smo i razgovarali. Ja sam zapalio cigaretu i — pričajući s njezinim ocem — ispod oka pogledao na Marinju. Tà, to je bio moj loši običaj... sve me je, naime, zanimalo, šta je ona radila... Najprije je pospremila stol. Moram priznati, da je i ona mene značajno pogledala svaki put, kad se vraćala k stolu po posuđe. Mi smo se s tim pogledima razgovarali o »našim« stvarima, premda je čitava soba odzvanjala od politike.

Kad je uzela ručni rad u ruke, činilo mi se, da mi očima šapuće:

»Ovo je za našu kuhinju!« Ja sam joj se nasmiješio, pogledao uzorak i pohvalio ga. Sad se i Marinja uplela u razgovor, koji se pomalo odalečio od politike. Nije mnogo govorila, ali joj je svaka primjedba bila na mjestu... Od časa na čas gledala je na samovar, u kojemu je htjela da nam pripremi čaj. Vidio sam, kako je brojila, koliko šalica vode mora da metne. Zatim je u vršcima prstiju uzimala čajevo lišće i nekoliko ga puta prebacivala desno i lijevo, da odmjeri pravu mjeru. Činilo se, da je odmjerila dobro... no nakon male stanke uzme jedan sitni listić čaja i ustane da ga spremi u spremicu.

»Šta to radiš?« upitao ju je otac, koji je kao i ja promatrao njezinu nijemu igru.

»Hoću da ovo spremim...«

Otac je prasnuo u smijeh:

»Zar jedan listić čaja?«

»Pa da! Treba štedjeti...« rekla je ona tako ozbiljno, kao da se radi o najdragocjenijoj uštedi.

»Takve stvari ne trebaš kod mene štedjeti!« srdio se otac.

»Ali, tatice, ja se na tvome učim, kako ću štedjeti... kasnije...«

Tu me je pogledala značajno i sa smiješkom. Otac je zašutio. Što će i da odgovori na to!... A meni je bilo, kao da sam dobio glavni zgoditak na lutriji. U duši mi se srušilo nešto teška i umorna, te mi je odlanulo... Bio bih tako rado skočio k Marinji i poljubio joj drhtavu ruku, kojom nas je služila, ali sam se uspregnuo i samo sam laganim smiješkom u očima izražavao nutarnju svoju sreću.

No iza kratkog vremena zaručio sam Marinju Ladier. *LAPIN BLANC*

Vi zacijelo još niste čitali divni novi roman Knjižnice Dobrih Romana:

OBITELJ VOJVODE HRVOJA

Napisao ga je franjevac **Narcis Jenko,**
jedan od najboljih novijih romanopisaca bosanskih
Ilustrirao Gabrijel Jurkić
Opseže 492 stranice
Cijena broš. 60 D., uvez. 80 D.
Uprava „Obitelji", Zagreb
Trg Kralja Tomislava broj 21

KORIZMENA POBOŽNOST U STAROM ZAGREBU

Magistrat je naših starih Zagrepčana na Gričkim Goricama uveo nekada stalnu i javnu pobožnost na čast pregorkoj muci i smrti Isusovoj. Bilo je to godine 1758., kako čitamo u zapisniku gradske magistratske sjednice od 11. ožujka te godine.

U zapisniku se najprije utvrđuje činjenica: »*Magistrat je s privolom i duhovnog starješinstva uveo pobožnost u spomen krvava znoja i pregorke smrti Spasitelja našega Isusa Krista. Objavljena je 26. prošloga mjeseca sa župske propovjedaonice, pa je unosimo u zapisnik za budućnost i za znanje potomcima.*«

Iza toga donosi zapisnik cio tekst službenoga magistratskoga pisma, kojim su za svoju pobožnost zatražili odobrenje od zagrebačkoga biskupskoga duhovnoga Stola. Iz toga pisma saznajemo za razlog toj pobožnosti i u čemu je ta pobožnost stajala.

»*Sveti konzistorijski Stole! Prepoštovana gospodo!*

Da ublažimo srdžbu Svemogućega Boga, koji po svome prepravednome sudu šalje nevolje, odredismo u spomen one smrtne muke, kojom je popravita istočna bijeda, da se četvrtkom u osam sati navečer i petkom u devet sati izjutra dade znak velikim zvonom naše župske crkve. Neka se njime po primjeru drugih zemalja, što rečenim načinom čine spomen pregorkoj muci i smrti Spasiteljevoj, pozovu svi vjernici, da na čast njegovih pet rana izmole isto toliko očenaša i isto toliko zdravomarija. Ovu našu nakanu, da bude draža Božjemu Veličanstvu, u kršćanskoj pokornosti podlažemo sudu svete Stolice i smjerno molimo blagoslov. Svetoj Stolici sluge i u Kristu najposlušniji sinovi N. N., sudac, i magistrat slob. i kr. grada Zagreba na Gričkim Goricama.«

Napokon je u zapisnik uvršten i cio dekret zagrebačkoga duhovnoga Stola, gdje se rečena pobožnost odobrava i hvali:

»*Godine Gospodnje 1758., a dne 3. ožujka mjeseca u Zagrebu. Kano što smo po ustanovi našoj dužni, da druge i primjerom svojim potičemo na bogoljubnost i pobožnost, tako se unutra označenoj pobožnoj nakani slavnoga magistrata nesamo ne opiremo, nego je i silno odobravamo. I ovime povjeravamo gospodinu župniku, da se ona kako treba proglasi s propovjedaonica. A propovjednici će riječi Božje vjerni narod po-*

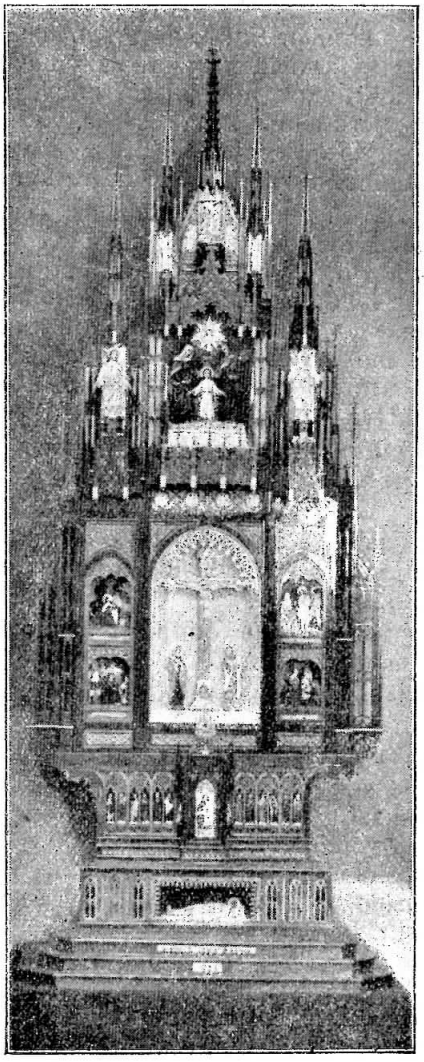

UMJETNIČKO DJELO MLADOG REZBARA SAMOUKA
Josip Nikolić, brat mladog pjesnika Vinka Nikolića, našeg suradnika, izradio je krasan gotički oltar i poklonio ga zagrebačkom nadbiskupu koadjutoru dru Alojziju Stepincu. Oltar prikazuje prizore iz Muke Kristove, ima 56 likova, a visok je 190 cm

MLADI REZBAR SAMOUK
Josip Nikolić iz Šibenika, koji je izradio prekrasan gotički oltar kao dar zagrebačkom nadbiskupu koadjutoru

taknuti, da čuvši znak velikim zvonom pojedinci izmole pet očenaša i isto toliko zdravomarija u čast pet rana ranjenoga Isusa i to u svrhu unutra označenu. Iz svetoga biskupijskoga konzistorija Juraj Bistricaj, k. z. i bilježnik svete Stolice s. r.«

Cijela nam ova stvar pokazuje onu lijepu, onu vjernu, onu pobožnu katoličku dušu naših starih Zagrepčana. Čitajući ovo osjećamo u sebi neku blagu radost i srdačno zadovoljstvo.

J. LAHNER

ROMAN — NAPISALA MARIJA RODZIEWICZ — PREVEO V. S.
ILUSTRACIJE OD KAMILA RUŽIČKE *(Nastavak)*

Kad se idiotu pričinilo, da Pavlova ukočenost predugo traje, povukao ga je za rukav. I pošto se onaj još uvijek nije micao, podvostručio je ispunjen tjeskobom, snagu svoje volje, da ga jecajući digne na svoja leđa i da ga napola ponese, a napola dovuče do Šimunove kuće.

Tu i tamo se zaustavi, da odahne. Teret je bio prevelik za njegovu snagu, tako da su mu se udovi izmorili. Usprkos studeni curio mu znoj preko lica i ledio se zajedno sa suzama. Konačno je posrnuo i pao. U daljini vidio je kuću, ali je više nije mogao dostići. Tresući se čučao je na ledu te oštrim i potresnim glasom, koji bi bio mogao mrtve probuditi, zazivao spas i pomoć.

Malo zatim sve se užurbalo u kući. Sluge su jurili s gorućim zubljama i motkama te dizali graju.

Šimun, koji se brzo odjenuo, slijedio ih je u stopu zajedno s Praksedom, koja je lamala rukama i glasno plakala.

»Vukovi nam dave odojke!« vikao je ribar. »Dakle naprijed! Žurno!«

Kad je četa došla na mjesto nesreće, prenerazila se od straha.

»Isuse, Marijo! Što se dogodilo? Je li mrtav?« mucao je starac i kleknuo do Pavla. Ne urlaj tako, nakazo!« dovikne idiotu. »Radije pričaj, što se dogodilo!« Pri tom udari ga šakama i dovikne slugama: »Odnesite ga kući i položite na klupu do peći. Ako još živi, već će vam sam odgovoriti. Brzo!« . . .

28.

Malo zatim ležao je onesviješteník na ječmovoj slami u služinskoj sobi, opkoljen od svih ukućana.

Dok mu je Šimun ulijevao rakiju u usta, dotle mu je Marinka trla sljepočice i ruke, a Prakseda mu kuhala ljekovit napitak.

ZANIMLJIVO PUTOVANJE U BELGIJU

priređuje Jeronimski Putnički Odbor
od 30. lipnja do 12. srpnja 1935.

NA MEĐUNARODNU IZLOŽBU

Cijena će biti oko 3200 Din

Potanji raspored naknadno

Sve obavijesti daje

UPRAVA „OBITELJI", ZAGREB

TRG KRALJA TOMISLAVA BROJ 21

Dugo je još ležao kao obamro. Konačno je stao disati. Nakon dubokog uzdaha otvorio je oči i obazro se oko sebe mutnim pogledom. Očito je njegova duša već boravila u prostranoj daljini i samo silom vratila se na zemlju.

»Hvala Bogu, on živi!« klikne veselo Šimun. »Što ti je, mladiću moj? Dođi, popij gutljaj!«

»Zar ste pošli po pehar na dno ribnjaka?« upita ga tiho Marinka i pogleda ga nagnuvši se nada nj pogledom, koji je mnogo govorio.

Uzalud je pokušao da se nasmije i da se digne. Bolno je samo nabrao usne i odgovorio starcu:

»Ne bojte se, oče Šimune. Ne će mi škoditi ništa. Samo ne preplašite moje majčice!«

»Ali reci mi: zašto si pošao u rupu?«

»Spotakao sam se i pao sam u nju. Kojim sam čudom prispio ovamo?«

»Zacijelo te je izvuklo ovo strašilo i javilo to ovamo velikom vikom.«

Nemirno ogledavajući se tražio je Pavao idiota i pitao:

»Kako je do toga došlo, mladiću moj?«

Usred sobe stajao je taj u kožuhu, s kojeg je curila voda i stvarala čitave kaljuže. Zinuvši i razrogačivši oči od straha i čuda turio je ruke sve do laktova u džepove i prekopavao ih, previjajući se s jedne strane na drugu, do dna.

Znate li, tko je Gog?

»Kako je došlo do toga?« ponovio je Pavao. »Gdje si me našao?«

»Sve izgubljeno!« jadikovao je idiot ne odgovarajući na pitanje. »Bilo ih preko šezdeset!«

»A što si to izgubio?« zapita ga Marinka u smijehu, ali za odgovor dobi samo glasno jecanje.

Nenadano zasije preko zaplakanog obraza tračak veselja. S mukom je izvukao ruku iz beskrajno dubokog džepa i kliknuo presretan:

»Hura! Još imam tri!«

I onda se probio između slugu do Praksede i peći.

»Ne smetaj mi ovdje!« opomenu ga starica. »Radije posuši svoje odijelo. Što mi čeprkaš ovdje po vatri?«

»Hoću da ih ispečem za nj!« odgovori on kopajući po ugljevlju.

I kad ga je starica htjela rukom odstraniti, poviče Šimun iz ugla:

»Ostavi ga, neka peče, kako hoće! Da ga nitko ne dirne! On mi je spasio Pavla! Tko bi bio i pomislio, da se u tako ružnom tijelu sakriva takva duša od čovjeka! Ostavi ga, Praksedo, i daj mu radije gutljaj rakije. Pavle, kako se osjećaš?«

»Posve dobro, oče Šimune! Samo u glavi mi još malo zuji. Ali i to nije ništa. Prekosutra opet ću plesti mrežu!«

Ali u tome se prevario. Ne jedan dan, nego još je deset dana morao trpjeti.

Kod ribarenja nije mogao sudjelovati. Kao utučen ležao je u groznici s jakom glavoboljom.

Nakon nekoliko dana jedva se dovukao do klupe kod peći te ondje ležao čitavu sedmicu kao uzet od boli i umora, njegovan od majke i Praksede.

I Šimun se brinuo za nj kao otac, a idiot mu je neumorno pekao ribe.

Marinka se samo rijetko pokazala, kao da se boji ljudskih očiju. Samo u sumrak dolazila je katkad živahna i obijesno smiješeći se.

Milovala ga i grlila, čupala za bradu ili resicu od uha ili kopala po njegovoj kovrčastoj kosi.. Ali tek što su odjeknuli koraci u predkućnici, odjurila je te ostavila na Pavlovom obrazu tračak veselja i duboko u duši osjećaj velike sreće.

29.

Do Badnjaka oporavio se Pavao tek toliko, da je mogao otpratiti idiota sa zvijezdom u gradić.

Kad su ondje pred vratima pjevali svoju božićnu pjesmu, okupila se oko njih mladež. Pri tom se našao i kovač, koji im se polupijan rugao.

»Vi ni ne znate pjevati, vi gajdaši! Poslušajte samo mene! Ja sam u najužem odnosu s jednom sveticom!«

Kad je zatim zapjevao neku vragoljastu pjesmu, slušao ga idiot isprva pozorno, ali je kasnije, kao da nije ništa od »crvene marame« shvatio, pokazao kovaču jezik i nastavio pjevati svoju božićnu pjesmu...

Na Silvestrovo posjetio je Pavao već sasvim izliječen svoju majku. Nakon kratkog razgovora zapita on bojažljivo:

»Majčice, znate li, kako je ono bilo s mojom glavom?«

»Ne. Kako?«

»Nije mi učinio ništa na žao led, nego toljaga mlinareva. Nijesam posklizнuo u rupu sam, nego su me napali mlinar i njegov sin i oborili u rupu s nakanom da me dotuku.«

»A zašto si lagao?«

»Jer sam mislio, da je najbolje, ako šutim, a i vi ćete se veseliti, ako sramote ne iznosim na vidjelo.«

»I zato si lagao mjesto da kažeš: mlinar me htio ubiti. Ja mu opraštam, jer je bio u pravu i jer sam mu nanio krivicu?«

»Ali, majko,« vikne on žestoko i krv mu udari u oči i u lica. »Kad bi ljudi to čuli, rekli bi, da se bojim mlinara. Neka se nitko ne usudi nazvati me kukavicom. A kako bi se tek mlinar sa svojim riđokoscem veselio!«

»Što si drugo nego kukavica i nitkov još k tome? Ne ćeš da se poniziš i da priznaš istinu, samo za to, da zadržiš taštu slavu kavgadžije... To je dakle tvoj popravak? U svakoj zgodi bivaš naprasit, a stidiš se okajati grijeh. Svakome skačeš u obraz, koji ti kaže istinu. Nikad u životu od tebe dobra!«

Oborio je glavu i dugo se sam sa sobom borio. Kad je uzdigao glavu, bio je blijed i miran te stao govoriti:

»Oprostite mi, majčice, i ne grdite me više. Možda nijesam tako zao, nego samo lud. Poučite me bolje i ja ću vas poslušati kao mog anđela čuvara. Oprostite mi, i ja ću ispričati cijelu istinu te podnijeti mirno izrugivanje cijeloga gradića. Bog mi je svjedok, da bih vas i sebe tako rado izmirio s nebom. Nažalost to ne mogu... Nova godina kuca na vrata. Dao Bog, da u njoj učinim nešto dobro, kako bih isplatio svoj dug. Ah, majčice, što mogu za to, da sam takva budala?... Samo mi sve oprostite! Možda će ipak svanuti dan, kada ću moći ispuniti obećanje te vama biti na čast i na — veselje!«

Nastupila je Nova Godina i zapamtila Pavlovu vruću želju te mu za dar dala mogućnost, da je ispuni...

PAVAO JE VEĆ SASVIM IZLIJEČEN POSJETIO SVOJU MAJKU

30.

Proljeće je svanulo na nebu i na zemlji. Odjeknuo je ćurlik ševe. Doletjele su divlje patke i ždralovi. Na sivim livadama niknulo je prvo cvijeće i zelene vlati. Na vodama stavio se u gibanje led. Ljudi su polazili na polja, gdje se ispod truleža već budio novi život. Uskrs je već davno prošao i ropstvo zime je bilo zaboravljeno.

Jedne večeri pred sunčani zapad drndala su tri teško natovarena kola po neravnom šumskom putu čas preko močvara i gliba, čas preko brda i dolina prema gradiću. Dva vozača u seljačkoj nošnji proklinjali su put i konje i tužili se na teški opstanak. Samo vođa, krasan mladić u modrom gradskom odijelu, kročio je veselo naprijed čas zviždući čas pjevajući ili glasnim poklicima potičući konje i pratioce. To je bio Pavao glavom.

»Prestanite već jednom s jadikovkama. Zato ima još uvijek vremena, kad nam bude starac prao glave radi dugog izbivanja. Još jučer nas je očekivao!«

(Nastavit će se.)

RAZVITAK NOVINSTVA

Novine su dandanas vrlo važno sredstvo širenja prosvjete. Iz novina saznajemo najvažnije političke i društvene pojave cijeloga svijeta. Zanima li nas izbor predsjednika Sjedinjenih Američkih država, izvještaj o izborima jedne države, tok sjednice Društva Naroda itd., mi to doznajemo još isti dan u dnevnim novinama. Čak i slike o najnovijim događajima dobivamo radiotelegrafskim putem bez obzira na udaljenost. Prilikom kakvog izvanrednog događaja od velike važnosti izlaze posebna izdanja pojedinih dnev-

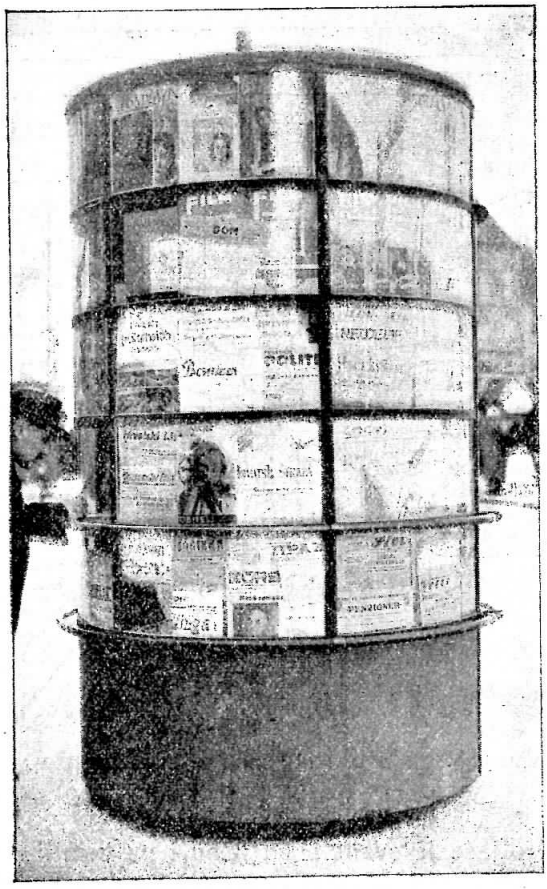

KIOSK ZA PRODAJU NOVINA
na Jelačićevu trgu u Zagrebu
Foto Ivo Kirin

nika. Današnjega imalo kulturnog čovjeka zanimaju svi događaji u svijetu i on ne može biti bez novina.

Nijesu sve novine jednake. Jedne izlaze mjesečno, druge nedjeljno, treće par puta na nedjelju, četvrte svaki dan, a neke čak i u više dnevnih izdanja. Jedne su čisto političke, druge ekonomske, treće stručne itd. Sve novine nemaju ni isti pravac u svom pisanju. Jedne su čisto informativne, druge imaju politički pravac jedne stranke, treće su glasilo jednoga pokreta, struje, skupine itd. Obzirom na nazor na svijet jedne su indiferentne, druge su liberalne ili čisto protuvjerske, treće stoje na katoličkom stanovištu, itd. Pojedinci izabiru sebi novine prema svojem političkom, društvenom i vjerskom stanovištu.

Kad su se pojavile prve novine? Teško je sa sigurnošću utvrditi, kad su se pojavile novine (dnevnici) u modernom smislu. Zapravo prve novine, ako ih uopće smijemo tako nazvati, pojavile su se u Rimu 59. godine prije Krista. To su t. zv. Acta diurne (Dnevni spisi, bilješke), a objavljivani su u obliku malih oglasa na najprometnijim mjestima. Na posebnim pločicama javljali su se znatniji događaji iz golemog rimskog carstva. I pisma pojedinaca prijateljima mogla bi se označiti kao neka vrst novina, jer su u njima javljali pojedine dnevne događaje. Poslije pada rimskoga carstva pišu se posebne kronike i dnevnici u obliku knjiga. Isticala su se i pisma trgovačkoga karaktera, koja su se umnožavala. Ova su se pisma mnogo čitala, a kasnije počeše u njima objavljivati i političke bilješke.

Prve takove vrsti novina pojavile su se u Veneciji g. 1536. za rata između Venecije i Sulejmana II. Izdavala ih je vlada i slala u svoje posjede. Kasnije su poznatije ovakove novine u obliku pisama, a izdavale su se pod različitim nazivima: Objave, Gazete, Bilješke itd. Bile su obično na dvije ili četiri stranice.

Izumom i razvitkom štampe počelo se i novinstvo naglo razvijati, širiti i usavršavati. Prva novina u današnjem smislu riječi jest Aviso-Relation oder Zeitung, izdan u Strasburgu i Augsburgu g. 1609. Sad se redom javljaju listovi u pojedinim gradovima. G. 1615. izlazi Frankfurter Journal, 1616. Nieuwe Tijdingen, 1626. prva engleska novina The Weckly Newes, 1631. Gazzette u Parizu, 1640. Gazetta publica u Rimu. Prva poljska novina izašla je u Krakovu 1661., prva češka 1672. u Pragu, a prva ruska novina »Vjedomosti« g. 1702. u Petrogradu. Prvi američki list je »Boston Letter-News g. 1704. G. 1660. Leipziger Zeitung postaje dnevnikom.

Početkom 17. stoljeća uveli su u novine recenzije, koje se u Francuskoj g. 1840. preobraziše u feuilleton (podlistak). Naročitog poleta novinstvu dale su prve novinske agencije. Prva novinska agencija bila je agencija Garnier utemeljena g. 1811., danas je poznata pod imenom Agence Havas. Glasovite su svjetske novinske agencije: Reuter (London), Agenzia Stefani (Rim), D. N. B. (Berlin), PAT (Poljska Agencija Telegraficka) Varšava, Čehoslovački tiskovni ured (Prag), Korbiro (Budimpešta) itd. U našoj državi poznata je novinska agencija »Avala«.

Danas svaka država ima po nekoliko velikih listova. Među svjetske velike listove ubrajamo:

HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU

od 16. srpnja do 5. kolovoza
Cijena 7800 dinara
I vi treba da se pridružite. Prijave se primaju do 1. svibnja. Upitati:

UREDNIŠTVO „OBITELJI", ZAGREB
Trg Kralja Tomislava broj 21

Želite li upoznati Goga?

»Times« (London), utemeljen 1785. pod imenom London Daily Universal Register, zatim »Morningpost«, »Observer«, »Daily Herald«, »Daily Express«, Daily Cronicle«, a jedan od najraširenijih listova je »Daily Maily«.

Od francuskih listova po raširenosti je najveći »Le petit Parisien«, koji nedjeljno dosiže do dva milijuna primjeraka; zatim su »Journal« (vlasništvo Agencije Havas), »Matin«, tribuna svih političkih mišljenja, »Quotidien«, »Paris-Midi«, »Paris-Soir«, »L' Action Française«, organ rojalista. Po uzoru engleskog »Timesa« je »Le Temps« jedan od najbolje informativnih listova u Francuskoj. Najveći francuski katolički list je »La Croix« (križ), koji ima oko milijun primjeraka. U 104 provincijska grada izdaju se 104 sedmična izdanja »Croixa«. Među američkim listovima ističu se »The New-York Herald«, »The New-York Tribune«, »The New-York Times«, »The New-York World.« Američko je novinstvo koncentrirano u rukama pojedinih t. zv. kraljeva štampe (Hearst, Bennett) po engleskom uzoru (Rothemere, Nortcliffe). Najraširenija je list u Sjedinjenim Državama »Daily News«.

Od njemačkih listova najveći su: »Völkischer Beobachter«, »Angriff«, »Münchener Neuste Nachrichten«, »Frankfurter Zeitung«, »Kölnische Zeitung« itd. Glavni su talijanski listovi: »Corriere della Sera« (Milano), »Giornale d' Italia« (Rim), »Tribuna« (Rim), »La Stampa« (Torino), »Popolo d'Italia« (Milano). Od g. 1862. izlazi u Vatikanu list »L'osservatore romano«. To je službeni list Sv. Stolice.

Prve hrvatske novine izašle su g. 1835., pa upravo ove godine slavimo njihovu stogodišnjicu. To su »Novine Hrvatske«, koje je pokrenuo Gaj. Prve su srpske novine izašle g. 1768. pod naslovom »Slaveno-Serpski Magazin«. To zapravo i nisu bile prave novine, nego almanak, a izašao je samo jedan svezak. — Prve prave srpske novine izašle su u Beču g. 1791. pod imenom »Serpskija povsednevnija novini« (kasnije »Serpskija Novini«). Prve slovenske novine bile su »Ljubljanske Novice«, koje je počeo izdavati g. 1797. Valentin Vodnik.

Predugo bi nas zavelo, kad bismo nabrajali glavnije listove evropskih država.

Svaki veliki list obično ima svoju vlastitu palaču, u kojoj je štamparija, uredništvo i uprava lista. Ima izvrsno uređenu unutarnju i vanjsku obavještajnu službu bilo preko telefona ili preko svojih posebnih dopisnika u pojedinim državama, odnosno gradovima. U palačama velikih svjetskih listova život ključa neprestano od ranoga jutra pa i kroz čitavu noć. Tu su veliki rotacijski strojevi, linotipi i monotipi. Tu je osim direktora glavni urednik, mnoštvo urednika, dopisnika, reportera, korektora itd. Svaka pojedina rubrika ima ili po jednog ili više urednika. Glavni se urednik obično brine za uvodnik lista. Veliku pažnju posvećuju pojedini listovi svojoj vanjskoj opremi, paginiranju (prelamanju lista). Tehnička oprema pojedinih listova vrlo je različita. Listovi su ilustrovani slikama, a u najnovije vrijeme donose se i ilustrovani romani.

Novinari su vrlo uvažen stalež. Njima idu na ruku sve države svijeta, a u pojedinim državama organizovani su u novinarskim udruženjima, koja se brinu za staleška pitanja novinara. Kolika se pažnja posvećuje novinarstvu dovoljno je istaknuti, da su u nekim državama uz sveučilišta osnovani posebni tečajevi za novinarstvo ili su pak utemeljene posebne visoke novinarske škole. Jedna od najvažnijih škola ovakove vrsti je »London Shool of Journalism«.

Pojedini dnevnici imaju svoje mjesečnike, nedjeljne revije, zatim ilustrovane priloge, satirične listove, listove za djecu itd. Temeljno je načelo svih ustava u pojedinim državama: sloboda štampe. Ali i sloboda štampe često puta je ograničena, naročito u slučaju rata, pri važnim političkim promjenama, u iznimnim prilikama itd.

Poučan primjer za razvitak katoličke štampe može nam biti veliki francuski list »La Croix«. Kako je u tom pogledu kod Hrvata? Žalosno je, da Hrvati jedva uzdržavaju jedini katolički dnevnik. To znači, da katolici nijesu svijesni uloge, koju u narodu vrši katolička štampa. Znači, da i Hrvati-katolici radije čitaju dnevne liberalne, često izrazito protukršćanske novine, negoli svoje katoličke. Kad ćemo doći barem dotle, da izdajemo katolički dnevnik barem u nekoliko desetaka tisuća primjeraka? *VUKO MARNIĆ*

Rješenje natječaja iz 1. broja „Obitelji" i imena nagrađenih bit će objavljena u 12. broju.

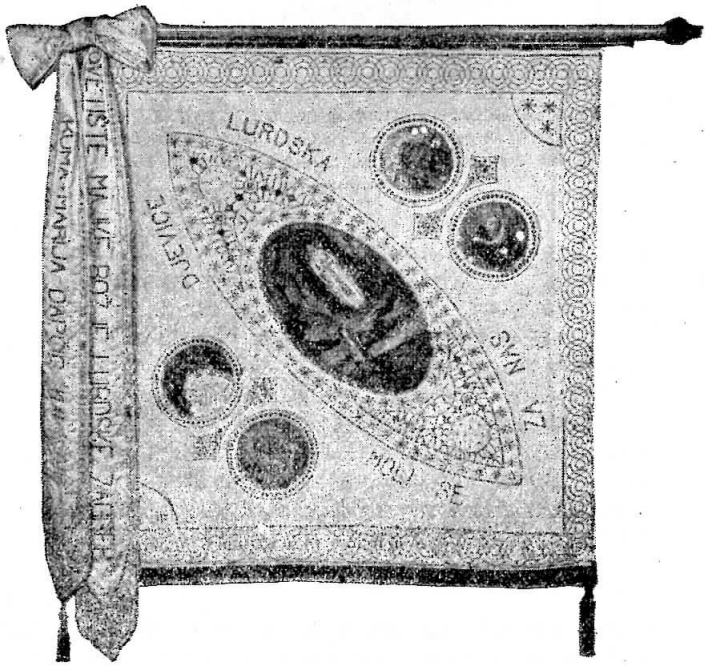

ZASTAVA SVETIŠTA GOSPE LURDSKE U ZAGREBU
blagoslovljena 17. veljače o. g. od zagrebačkog nadbiskupa koadjutora dra Alojzija Stepinca

JERONIMSKO ŠTIVO IZNAD SVEGA!

Današnje vrijeme traži najužu koncentraciju narodnih snaga i jedinstven nastup u ostvarenju narodnih težnja na svim poljima. I prosvjetno polje traži danas koncentraciju i jedinstvenost, iako to radi protivnih svjetovnih naziranja i radi protivnih shvaćanja narodnih ideala nije moguće provesti do krajnih granica. No i među skupinama istih ideja popušta smisao za kolektivnost i tu se osjećaju sve više mnoge posebne težnje. Dosta je pogledati na pr. na hrvatsku katoličku štampu, pa da se uvjerimo o istinitosti te pojave. Svagdano niču novi listovi, novi izdavački pothvati: svaka organizirana skupina hoće da ima

NADBISKUP-KOADJUTOR DR ALOJZIJE STEPINAC izlazi s drom V. Deželićem iz Jeronimske Dvorane poslije godišnje glavne skupštine Jeronimskog Društva 28. veljače o. g.
Foto Ivo Kirin

svoj list, svoj kalendar, svoja izdanja, pa i svaki pojedinac, koji je imalo produktivan, sam baca na tržište svoje pjesme ... Raznolikost, mnoštvo — bile bi dobre pojave, kad bi naš narod bio u drugom položaju i jači kulturni konsument. No kod prilika, kakve su danas, i uz najbolju volju pojedina izdanja namjesto da se popunjuju i izmjenično potpomažu, jedna drugima smetaju i konkuriraju. Tim putem dolazi se do nezdravog stanja, do diletantizma i do slabljenja jedinstvenosti narodne prosvjete.

Danas je vrijeme, da se okupimo oko čvrstih kula, koje su izdržale teške kušnje prošlosti, koje imaju snagu tradicije, posebno iskustvo, poseban sistem. Noviteti, ukoliko prvim nastupom i frapiraju, lako se rasplinu zbog nesolidnosti pothvata i tipične pomodnosti. Radije treba značajnim starijim narodnim ustanovama dati formu modernog djelovanja. Zato je i bio opravdan povik predsjednika Jeronimskoga Književnoga Društva dra Ferde Rožića na glavnoj skupštini tog našega književnog društva: »Društvo sv. Jeronima iznad svega!« Društvo sv. Jeronima je najstarija naša pučka prosvjetna i hrvatska katolička izdavačka ustanova s izgrađenim ciljem. To društvo treba da ima prvenstvo u našim izdavačkim nastojanjima, prvenstvo među svim onim, što je na polju katoličke knjige i štampe kasnije pokrenuto. Jeronimsko Književno Društvo mora ostati glavna izdavačka kula za sve katolike Hrvate.

Naročitu pažnju treba danas posvetiti pučkoj prosvjeti. I tu se često kod nas zaboravlja, da smo mi prvenstveno seljački narod i to takav seljački narod, koji nije na prosvjetnom polju još postigao maksimum mogućnosti. Mnogo toga, što je elementarno, naš narod još treba, a mnogi se upuštaju u izdanja, za koju imaju interesa samo nekoliko stotina građana. Pučka prosvjeta treba da kod nas ima prvenstvo, a logički po tome — i Društvo sv. Jeronima, kojemu je to prvotni zadatak.

Treba da budemo svijesni značenja pučke prosvjete u današnjim danima, treba da je nastojimo omogućiti u što širem opsegu, a zato je potrebna koncentracija snaga, jedinstven nastup, jedinstvena organizacija i rad.

Zato bi jedna od najglavnijih briga svakoga rodoljuba morala biti briga oko širenja pučke prosvjete, oko pomaganja Jeronimskog Društva, oko širenja jeronimskih izdanja i oko skupljanja jeronimskih članova. Vrijeme je danas takvo, da moramo više misliti na jedinstvenost, pa moramo, štogod je više moguće, izbjegavati rasparčanost. Zato svi, koji iskreno hoće da porade na općem našem prosvjetnom i katoličkom književnom napretku, treba da se odazovu apelu predsjednika Jeronimskoga Društva te da se svim žarom dadu na posao za ono, što je najpreče i najvažnije! Takav rad ne će ugušiti sve ostalo, nego će dapače, kad glavna kula bude čvrsta i jaka, i sve druge po njoj dobivati pojačanje i uvjete za svoj napredak.

Poslušajmo poziv predsjednika Jeronimskog Društva!

KOD GRIPE-INFLUENCE-PREHLADE

Preporuča se obično i masaža. Za masažu je dobra „ALGA". Kod GRIPE-INFLUENCE-PREHLADE namočite maramicu „ALGOM" i lagano masirajte bolesniku prsa, leđa, ruke, noge, vrat i čelo. Masaža „ALGOM" ublažuje boli, jača i osvježuje bolesnika. Poslije masaže nastupa miran i zdrav san.

Alga dobiva se u apotekama, drogerijama, trgovinama delikatesa, boca Din. 12·— — Reg. S. Br. 18117/32

PREDSJEDNIK JERONIMSKOG DRUŠTVA MSGR DR FERDO ROŽIĆ IZLAZI S ODBORNICIMA IZA GLAVNE GODIŠNJE SKUPŠTINE
Do njega lijevo: Milutin Mayer. — *Iza njega lijevo:* dr V. Deželić sin. — *Desno:* Petar Grgec

NADBISKUP-KOADJUTOR DR ALOJZIJE STEPINAC I OPAT LJUDEVIT KNEZIĆ, POČASNI PREDSJEDNIK JERONIMSKOG DRUŠTVA, NA GLAVNOJ GODIŠNJOJ SKUPŠTINI DNE 28. VELJAČE O. G.
Foto Ivo Kirin

O NESUĐENIM KNJIGAMA

Ima knjiga, koje kupujemo i čitamo, a ima ih opet, koje ne čitamo, jer ih ne ćemo ili ne možemo da kupimo. No ima i takvih, koje kupimo, prelistamo i velimo u sebi: »Ovu ću kasnije pročitati.« A to »kasnije« nikad više ne dođe. Takvoj je knjizi, rekle bi seoske babe, suđeno, da ne bude čitana. I sad ćete možda pomisliti, da na takve knjige mislim, kad počinjem da pišem o nesuđenim knjigama. Ne. Nekom su i takve knjige ipak suđene, da ih čita. Jer neki sretnici mogu da čitaju sve, što im dođe pod ruku. Zavidim im isto tako, kao što osjećam zavist prema čovjeku, koji može da jede sve, štogod tko stavi preda nj, i to nesamo, što ima do mile volje vremena, nego i što ima superioran (jest, recimo, superioran, jer kako drukčije da kažem?) želudac.

Nesuđene knjige, o kojima uzimam da pišem, jesu one, koje uopće nisu tiskane, nego su tek napisane, a katkada dapače još ni to. Takve knjige, ako su napisane, čita osim pisca obično samo kakav urednik, kome ih sreća ili nesreća dosudi. Ali katkad nito, jer ili takav urednik već na prvim stranicama ovog ili onog rukopisa spozna, da će najčovjekoljubivije djelo učiniti, ako ga odmah uvrsti među nesuđene knjige, ili se pred njim nagomilavaju rukopisne pošiljke tako, da doista jedna drugu potiskuje za ono »kasnije«, koje ili ikad ili nikad više ne dolazi. No nisu ni urednici svemogući, pa ne treba misliti, da su oni glavni krivci, što hrvatska književnost obiluje tolikim nesuđenim knjigama, da bi njihov broj, kad bi se o njima vodila statistika, stajao poput diva prema liliputanskom broju knjiga, koje se tiskaju, a pogotovu prema onima, koje se osim toga još i čitaju.

No u nizu nesuđenih knjiga svakako su najzanimljivije one, koje uopće nisu nikada bile ni napisane. Izađe na primjer kakva nova knjiga, dođe u ruke čovjeku, koji u sebi osjeća superiornost, on je pročita, otpuhne prezirno i veli: »Takvih bih ja knjiga deset mogao napisati!« Eto tih deset nikada da budu napisane, pa da ih vidimo. Ili drugi će za ovu ili onu knjigu konkretnije reći: »Ja bih takvu knjigu bolje napisao.« A ne lati se ni pera, da to pokuša. Ali neki bi možda i pokušao, kad bi znao, da bi mu je tko tiskao. Dobije tako na primjer neki urednik pismo, u kojem mu netko piše: »Mlad sam. Znam lijepo pjevati. I kad govorim, svi me slušaju. Pa sam došao na misao, da napišem jedan roman. Javite mi, hoćete li mi ga tiskati, pa ću ga napisati . . .« Drugi opet piše: »Po zanatu sam obućar. Ali kako mi zanat sad ne ide, moram gledati, kako da na drugi način nešto zaradim. Tako sam u sebi osjetio, da bih mogao pisati romane. Pišite mi, koliko ćete mi platiti, pa ću vam jedan roman napisati i poslati . . .« Ne veli međutim, da li će ga poslati pouzećem, kao što se na pr. šalju cipele. Treći se požurio pa šalje početak triju romana i sadržaj svih triju, da urednik izabere, koji mu se bolje sviđa, a on će onda taj napisati. »Mogu vam ja«, dodaje pisac, »napisati svaki mjesec barem po jedan roman, jer ih u glavi nosim ne znam ni sam koliko . . .«

Zar ne, kolika je šteta, što sve to nesuđeno književno obilje nikad ne će doći na svijetlo svijeta? E, ali šta ćemo, kad ima i među knjigama više nesuđenih nego suđenih.

ZADRANIN

OD SAISHI-A DO FORMOSE

U Saishi ostasmo sedam dana. To sam vrijeme upotrebio, da što bolje upoznam život urođenika i rad otaca misionara. Doista, kratko je to vrijeme, a tim kraće, kad se uzme u obzir, da se tri dana nijesam mogao ni maknuti iz kuće. Spopadne me neka čudna bolest u poplatima, koja me je na osobiti način noću mučila. Nijesam znao, što je. Kad nijesam više mogao podnositi bol, dadoh se pregledati od mladog misionara O. Tome Calvento. Netom me je on pregledao, prasne u smijeh, pa će mi:

»To su vam — pike.«

To doreče i otrči po nekog urođenika, da mi ih vodi... U Ćaku naime postoji neki insekt, sličan našoj buhi, samo što je od nje nešto manji. Klasično mu je ime — nigna, a Argentinci ga nazivlju — pike, što bismo mi hrvatski kazali: ubod. Vlastitost je te živinice, što se oplođena ženka uvlači pod kožu čovjeku i živine, a najvoli pod poplate ljudske. Tu napravi tobolčić i u nj metne nebrojena svoja jajašca. Kako se jajašca počnu razvijati i rasti, nastaje jaka bol, koja znade postati pogibeljna za život.

Meni je moj »liječnik« velikom ustrpljivošću i vještinom izvadio trinaest takvih tobolčića što ispod nokata, a što iz poplata. Svaki je tobolčić bio — više manje — ko zrno kukuruza. Zatim mi naspe pepelom duhana, jer je to izvrstan lijek, da se rana ne upali. Napokon mi reče, da za dva dana ne smijem noge skvasiti, jer bi mokrina mogla biti uzrokom upale rana.

Netom sam se mogao slobodno osloniti na svoje noge, odoh da pohodim školu za urođeničku djecu. Čim sam stupio u školsku dvoranu, sva se djeca najednom skočiše na noge, te me jednoglasno pozdraviše: »Ave Maria Purissima (Zdravo Marija Prečista).« Na što je slijedio moj odgovor: »Sin pecado concebita (Bez grijeha začeta).« U školi je bilo dvadesetak učenika, od preko stotine upisanih, premda je bilo izvrsno vrijeme. Pohađanje je škole jako slabo, a po tom i uspjeh.

»Ne zna se, kako da ih se prisili na pohađanje,« reče mi učitelj. »Sve se kušalo, ali uzalud. S druge strane velika je poteškoća za djecu i s jezične strane, jer španjolski uopće ne znaju. Međusobno govore u jeziku Toba. Naravno, sve to doprinosi, da se ne može postići žuđeni uspjeh.«

Kad sam stupio iz školske dvorane na ulicu, nađoh nekoliko žena s malom djecom, koje su došle u centrum misije po životne namirnice. Zaustavih se malo s njima. Upitah ih, odakle su, kako žive, kako im dječica. Njihovi pripravni, otvoreni odgovori začudiše me. Na svako pitanje odgovarale su mi lijepo, s počitanjem. Doista čudno! Nazad tridesetak godina ovaj je narod mrzio i bježao od » bijelca«, a danas mu se približava bez straha i mržnje. Sve je to plod kršćanske kulture.

Oko zgrada misije oci franjevci napraviše lijepe bašte, zasadiše ih vinovom lozom, maslinom, limunima, narančama, bananom, papainom i anana-om, koja daje izvrsni slatki plod s ljekovitim sokom.

Jednog dana prošetah se s ocem komisarom do obale mutne rijeke Salado, koja je udaljena od središta misije oko 500 metara. Za velikih kiša ta rijeka znade znatno nabujati, dok za vrijeme suše na mjestima nema ni pola metra vode. Nekoć su urođenici preko nje prolazili plivajući. Danas im toga više ne treba. Nazad petnaestak godina sami su urođenici, pod upravom vrsnog bratâ laika, fra Mihovila Amundaraina, podigli jaki drveni most preko rijeke, o kojem se najlaskavije izraziše državni inženjeri. Most je procijenjen na 50.000 pesosa.

Na domaku sedmog dana našeg boravka u ovoj lijepoj oazi Ćaka de Formoza zasjede nas nekolicina u auto te krenusmo put glavnog i jedinog grada ove gubernije.

Za dva sata pratila nas je sitna kiša. Drugih poteškoća nijesmo imali. Naravno, uslijed slabih i močvarnih puteva išli smo polagano, po prilici desetak kilometara na sat. Skoro svugdje nailazimo, rekao bih, na iste guste šume, močvare i poljane, po kojima goveda pasu.

Oko podne prispjesmo na obalu rijeke Coltapic (čitaj: Koltapik). Tu se ukrcasmo s autom na cataru i u nekoliko minuta bili smo na protivnoj obali. Tek na protivnoj obali započeše za nas Tantalove muke. Nađosmo se na ogromnom močvarnom zemljištu od desetak četvornih kilometara. Da sobom nijesmo poveli jednog jakog, mladog urođenika, teško bismo se bili izvukli iz ovih močvara. Jadni je mladić svaki časak morao silaziti iz auta, da ga tura svojim jakim ramenima. Ali bilo je časova, kad ni njegova snaga nije bila kadra, da se iz gliba makne auto. Trebao je pomoći i našao ju je u okretnom ocu Pavlu. Skoro pred samu noć prođosmo najteže močvarne krajeve. Do Formose dijelila nas je još daljina od čitavih dvadeset i pet kilometara.

»Hoćemo li večeras proslijediti naprijed?« upita nas vođa.

»Nikako!« glasio je naš odgovor.

Vidjelo se, da je i mnogo poštovanom ocu već bilo dojadilo ovakvo putovanje, te veselo prista, da se put do sutra prekine.

Već se bilo posve smrklo, kad dospjesmo u estanciju Don Juana Bosco. Ovaj je gospodin nekoć bio samostanski sluga, a danas je veliki gazda. Primio nas je pod svoj krov veselo, obješručke. Improvizirao nam je dobru večeru, te nas počastio, kako je bolje mogao.

Sutradan, pri ograniku sunca, već smo bili na putu, a u devet sati uđosmo u prijestolnicu gubernadora Ćaka de Formosa.

Fr. LEONARDO RUSKOVIĆ

Deset prekrasnih dječjih knjiga može svaki pretplatnik „Obitelji" dobiti na otplatu! Obratite se na Upravu „Obitelji" za informacije!

Štedite bijele novce, kad kupujete kod nas.
Mi Vas pošteno poslužujemo, te Vas samo jedno molimo:
Recite svim poznatima, kako ste dobro kod nas kupili.

Naše cijene odijela za radne dane:

Odijela za radne dane	Din	120 — 160.—
vunena odijela	„	170 — 390.—
dječačka odijela	„	110 — 290.—
hlače	„	75 — 160.—
dječja odijela	„	60 — 130.—
kape	„	10 — 18.—
Nepromočivi hubertusi	„	320, 260, 160

TIVAR ODIJELA

„PRAKARATUR" KAO DETEKTIV

IZ NARODNE KRIMINALISTIKE

Pokrali župniku med iz pčelinjaka, pa on uzeo da razmišlja, ko li je mogao da to učini. On u mislima, a na vrata uđe prakaratur Ivo. Župnik mu saopći, kako je okraden. Ivo se nešto zamisli, pogladi svoje sijede brkove, pa će nakon kratkog razmišljanja povjerljivo župniku:

»Zna li iko za tu krađu?«

»Ne zna,« odvrati mu župnik. »Nisam još ni policiji prijavio.«

»Eh, onda je dobro,« zadovoljno će prakaratur. »Nikome ne kazujte ništa, i ja ću već pronaći lopova.«

Prođe nekoliko dana, prođoše i dvije-tri nedjelje, a prakaratur ni ne spominje meda. Obavi svoje redovite poslove, pa »hvaljen Isus« on, »hvaljen Isus« župnik, a o medu i lopovu ni riječi.

Župnik bio već i zaboravio na tu krađu, kada eto ti jednoga jutra prakaratura Ive, nazva župniku »hvaljen Isus«, pa razveza da priča: »Sjećate li se, kako ste mi ono prije dulje vremena saopćili, da vam je neko pokrao med. Ja o tome nisam nikom ništa govorio: ni ukućanima svojim, a ni komšijama. A sigurno niste ni vi. Kada ti jutros sjedim ja u kafani dolje kod ćuprije, a u kafanu uniđe i onaj hamal sa štacije. Kako on uniđe i mene spazi, odmah mi s vrata dobaci: — A je li, prakarature, nađe li tvoj parok lopova, što mu med pokrade? — Ja se časkom prisjetih, pa mu odbrusih: — Jakako već nađe. — A koji to bješe, molim te? — Ne dade đavo mira hamalu, pa me uze da ispituje. A ja ću njemu: — A iko bi drugi mogao biti, ako ne ti! — Nemoj da se šališ, — opet će hamal kao uvrijeđen. Skupilo se oko nas dvojice svijeta, a naiđe i stražar, onaj brkonja. Moj ti se hamal razjunačio, pa će meni, da sam ovakav i da sam onakav, a ja se okrenuh brkonji, pa ću mu onako izdaleka: — Molim te, gospodine, daj mi nešto rastumači. Prije mjesec dana pokrali mi med . . . A zašto nijesi prijavio meni? — upađe mi brkonja u riječ, a ja ti njemu: — Ma pričekaj, molim te, gospodine, dok ti sve ispričam . . . Elem pokrali mi med, a ja se ušutio, pa ne rekoh to ni ženi ni sinu ni komšiji, ama nikomu, pa eto ni tebi, je l' de . . . Pa šta misliš, molim te, da li je iko osim mene mogao da znade za tu krađu? — Pa naravno, — isprsi se brkonja, — znao je i onaj, koji je pokrao. — Eto, gospodine, — jedva dočekah ja, — ja ovome (i pokazah na hamala) isto tako velim, a on meni: jok! — Moj ti se hamal uzvrpoljio, pa gleda da se izvuče, ali se brkonja dosjeti jadu, pa hajd s nama obojicom na karaulu. Na karauli hamal sve lijepo priznađe: kako je ukrao, i koliko je, i šta je uradio s medom . . . i ode u bajbok.«

H. ŠTRAUH

KULTURA

SKUPŠTINA JERONIMSKOGA DRUŠTVA

Najjača hrvatska ustanova za pučku prosvjetu — Jeronimsko Društvo — svake godine okupi najagilnije svoje suradnike, da im podnese izvještaj o uspjesima prošlog i o nacrtima budućeg rada. Dne 28. veljače o. g. održalo je Jeronimsko Društvo svoju 67. glavnu skupštinu u prisutnosti nadbiskupa koadjutora dra Alojzija Stepinca. Skupštinu je otvorio Msgr dr Ferdo Rožić s govorom o položaju Jeronimskog Društva u cjelokupnom kulturnom nastojanju hrvatskog naroda. O poslovanju Društva izvijestio je bilježnik Msgr dr Josip Lončarić prikazavši rad odbora, povjerenika, kancelarije i ekspedita. Ukupni broj raspačanih članskih knjiga za g. 1934. iznosi 137.125 primjeraka, 6741 svezak Knjižnice Dobrih Romana, 8407 raznih knjiga iz prijašnjih godina i 13.578 molitvenika. Od 9 brošura po dinar raspačano je ukupno 192.490 primjeraka. Pored toga Društvo je izdavalo tjednik »Obitelj«, mjesečnik za djecu »Malu Mladost« i nabožni mjesečnik »Našu Gospu Lurdsku«. — Urednik dr Josip Andrić izvijestio je o uredničkom radu oko Društvenih izdanja. U prošloj godini izašla su ukupno 32 jeronimska izdanja, koja su opsezala 3794 stranice i u kojima je surađivalo 128 suradnika. Urednik je iznio nacrt daljnih izdanja za članove, u Knjižnici Dobrih Romana, u Knjižnici Društvene Pozornice, u Knjižnici Dobre Djece i u seriji jeronimskih brošura po dinar. Osvrnuo se na jeronimske časopise i komemorirao jeronimske suradnike dra Franu Bulića, Nikolu Marakovića i Slovenca Josipa Golobiča. — Slijedio je izvještaj blagajnika dra Stjepana Markulina, koji obuhvaća novčano poslovanje Društva. U aktivi nekretnine iznose 951.879.03 Din, vezane vrijednosti 60.396.79, gotovina 65.808.93 dinara, skladište 652.325.21 dinar, inventar dinara 112.199.07, a dužnici dinara 1,771.911.58. Pasiva: vjerovnici 1,069.443.10 dinara, pričuva 862.647.47 dinara, prelazni rač. dinara 13.222.52, čista imovina 1,669.207.52 dinara. Ukupno (izjednačeno s aktivom) dinara 3,614.520.61. — Revizioni odbor podnio je svoj izvještaj, a zatim se u eventualijama raspravljalo o prijedlozima, koji su predani odboru Društva na proučavanje. Ovom je skupštinom Jeronimsko Društvo i opet pokazalo svoj veliki značaj u pučkoj hrvatskoj prosvjeti kao i velik elan uza svu tešku krizu, koja je pritisla naš narod.

Književnost

J. Páta - V. Zmeškal: NAŠE STYKY S LUŽICÍ, jubilarni zbornik, izdalo Društvo Prijatelja Lužice u Pragu, 1934., str. 236. — Lužica, zemlja najmanjeg i najnesretnijeg slavenskog naroda, morala bi baš radi te svoje tužne sudbine biti miljenče sviju Slavena, sviju onih, koji iskreno slavenski osjećaju. No premalo je pažnje i ljubavi, koja se posvećuje tom slavenskom otočiću, što ga zapljuskavaju valovi germanstva. Samo nekoliko tisuća idealistâ organiziranih u Društvima Prijatelja Lužice po Čehoslovačkoj, Poljskoj, Jugoslaviji, Bugarskoj i Francuskoj te pojedinci u Engleskoj, Švedskoj, Rusiji i Americi prate pomno život Lužičkih Srba i nastoje njihovim narodnim i kulturnim nastojanjima pružiti moralnu potporu. To je sve. Tko uzme u ruku ovaj češki zbornik, koji pokazuje, kako za Lužicu rade njeni prijatelji u Čehoslovačkoj, gdje je za Lužicu više zanimanja nego u ikojoj drugoj slavenskoj državi, mora osjetiti, kako je to polje međuslavenskog djelovanja još premalo obrađeno. A tim ova knjiga daje svakom čitaocu poticaja, da i on ne ostane hladan prema lužičkom pitanju. Zato je to dragocjena knjiga. Na čelu joj je pjesma »Lužice, ožij!« od češkoga katoličkog pjesnika Xavera Dvořáka. U nizu članaka upoznajemo narodne i kulturne prilike u Lužici. Uz opširni prikaz djelovanja Društava Prijatelja Lužice po Čehoslovačkoj dodan je i pregled rada za Lužicu po ostalim zemljama. Među radnicima za širenje simpatija prema Lužici kod nas Hrvata spominje se u knjizi i naš glavni urednik. U pregledu literature o Lužici spomenute su na prvome mjestu četiri knjige hrvatskoga pjesnika Josipa Milakovića, koji je pripadao krugu predratnih jeronimskih pisaca (njegova autologija »Hrvatska Pjesma« izašla među izdanjima Društva sv. Jeronima). Iz ove knjige saznajemo cijeli niz zanimljivih pojedinosti, kao što je na pr. to, da postoji i lijep broj gramofonskih ploča s lužičkim pjesmama i glazbom, a na jednoj govori o čuvenom lužičkom katoličkom prošteništu Rožantu svećenik-književnik Domaška, čije će jedno književno djelo izaći u skoro vrijeme u Knjižnici Dobrih Romana.

Dr A.

Glazba

Zlatko Baloković, najslavniji hrvatski virtuoz na guslama, stigao je u Zagreb na povratku sa svoje koncertne turneje iz Rusije. Dne 4. ožujka nastupio je na koncertu Zagrebačke Filharmonije u Zagrebu, a dat će koncerte i po drugim našim gradovima, jer ga već dugo nije bilo u domovini. Opširniji prikaz njegova ponovnog nastupa u Zagrebu donijet ćemo u narednom broju »Obitelji«.

Spomen-koncerat Blagoja Berse. Učenici Državne Muzičke Akademije u Zagrebu priredili su sa svojim orkestrom 19. veljače koncerat, na kojem su bila izvedena sama djela lane preminuloga skladatelja Blagoja Berse (1873.—1934.), te je taj koncerat imao tako lijep uspjeh, da je tjedan dana iza toga, t. j. 26. II. bio i ponovljen. Od izvedenih djela najjače se istakao »Simfonijski poem« (iz g. 1921. do 1925.) za violinu i orkestar, u kojem je violinu svirao Stjepan Šulek, mladi violinista, koji je na dobrom putu, da postane virtuoz. Doista je lijepo svirao. Snažno je djelovala i Dramatska ouvertura op. 25. (iz g. 1898.), a fine su orkestralne manje stvari i Idila i Cappriccio-Scherzo op. 26 (iz g. 1902.). Vrlo uspješno je nastupila altistica Đurđa Milinković u baladama »Svjetlucavo more« i »Robinjica« uz pratnju orkestra. S dva ulomka iz opere »Oganj« završen je koncerat. Dirigirao je Robert Herzl, ali nije vjerojatno, da se među učenicima ne bi bio našao i bolji dirigent, jer bi to bio loš znak.

A.

Svjatislav Stravinski, sin čuvenog ruskog skladatelja, čiji su baleti »Petruška«, »Žar-ptica« i druge skladbe stekli i kod nas velik uspjeh, ističe se, iako mlad, kao virtuoz na glasoviru. Nakon što je priredio dva uspjela koncerta u Beogradu, priredio je jedan i u Zagrebu u dvorani Glazbenog Zavoda. Izveo je djela od Webera, Schumanna, Liszta, Brahmsa i svog oca Igora Stravinskoga. Program nije dao ništa jačega. Osim toga bismo bili očekivali više iz ruske glazbe, ako ne i iz ostale slavenske. Sama izvedba odavala je visok stepen virtuoziteta mladoga glasovirača, ali premalo glazbene jedrine, snage, sadržaja.

A.

Radio

RADIO ZAGREB

10. III. U 10 s. Prenos mise iz crkve sv. Marka. — U 20.15 s. Vokalni koncerat Erike Druzović i Stjepana Ivelje. — U 20.45 Andrien Vely »Putnica« (Izvode Nada Babić i Rudolf Kukić).

11. III. U 17.15 s. Koncerat muškog vokalnog kvarteta. — U 20 s. Prenos opere »Oganj« od Blagoje Berse iz Narodnog Kazališta u Zagrebu.

12. III. U 17.15 s. Joza Ivakić »Šogorica« (čita Krunoslava Ebrić-Frlić). — U 17.30 s. Koncerat na violoncellu, izvodi Miroslav Crlenjak. — U 18 s. Andrija Gerašić čita kajkavske pripovijesti Matije Kračmanova-Valjavca. — U 20.30 s. Vokalni koncert Aleksandra Griffa. — U 21. s. Prizori iz drame »Kraljević Marko« od Dimovića, izvode Vika Podgorska i Dubravko Dujšin. — U 21.30 s. Koncerat na klarineti, izvodi Alebret Sacher.

13. III. U 17.15 s. Vokalni koncerat Nade Tončić. — U 17.45 s. Dječje priče. — U 20 s. Prenos opere iz Narodnog Gledašća u Ljubljani.

14. III. U 20 s. Koncertno veče, prenos iz Beograda.

15. III. U 20 s. Klavirski koncerat Petra Dumičića.

16. III. U 20.30 s. Komorni koncerat. — U 21 s. Aktovka, učestvuju Greta Kraus i Strahinja Petrović.

»VUK U OVČJOJ KOŽI« pučka drama u dva čina, napisao dr Josip Andrić, cijena 10 dinara, naručuje se kod uprave »Obitelji«, Zagreb.

NAŠ DOM

Dobar tek

JELOVNIK ZA OVAJ TJEDAN

Nedjelja: Objed: Juha od kokoši s rezancima. Kuhano kokošje meso s kašom od krumpira i umakom od hrena. Savijača od čokolade. — Večera: Ćufteta od mesa i riže.

Ponedjeljak. Objed: Juha od luka. Pirjani kupus s okrugljicama od žemlje. — Večera: Špinat s volovskim očima.

Utorak. Objed: Juha od celera. Musaka od govedine i krumpira. — Večera: Omlet od kupusa.

Srijeda. Objed: Prežgana juha. Rezanci s orasima. — Večera: Riža s jabukama.

Četvrtak. Objed: Juha od mrkve. Fašírano govedsko meso s vrhnjem i špagetima. Kuhane suhe šljive. — Večera: Kruh s maslacem i čaj.

Petak. Objed: Mliječna juha. Odresci od somovine s tartar-umakom i limunom. Palačinke. — Večera: Žganci od krumpira s makom.

Subota. Objed: Kisela juha. Punjeni kelj. — Večera: Kukuruzna bazlamača s pekmezom.

Juha od luka. Oguli nekoliko malih glavica luka, nareži ih na nareske i prži na masti, dok ne požute, a onda zaprši brašnom i pirjaj. Kad se dobro upirja, naspi vode ili juhe od kosti te kuhaj. Posoli i procijedi. Na koncu u juhu pomiješaj žumanjak razmućen u malo vrhnja.

Rolada sa šunkom. Načini snijeg od pet bjelanjka te dodaj malu žličicu šećera i malo soli. Naizmjence sipaj u to 5 žumanjaka, pet žlica brašna i osam žlica vrhnja. Namaži tepsiju maslacem i pospi brašnom, a onda metni u nju tijesto i peci, dok ne požuti. Iskreni na stol i premaži ovom smjesom: Načini umak od maslaca, metni u njega četvrt kg sameljene šunke, malo vrhnja, te dobro promiješaj, da bude glatko. Dok je taj umak još vruć, premaži njim tijesto i savij.

Kolač od sira. Miješaj ½ kg mekog sira sa 2 žlice šećera i neprestano miješajući dodaj 4 žumanjka. Posili, prilij ⅛ litre mlijeka pa opet promiješaj. Zatim dodaj čvrst snijeg od 4 bjelanjka i nekoliko žlica brašna pa iznova lagano promiješaj. Uspi to tijesto u maslacem namazanu tepsiju, rašíri ga, da bude svuda jednako, te odmah peci u dosta vreloj pečenjari, da lijepo porumeni. Kad je kolač tako pečen, izvadi ga na zdjelu, rastrgaj vilicom na komade, pospi vanilijinim šećerom i nosi na stol, dok je još topao.

DOMAĆICE! Želite li čist stan od razne gamadi, preporučamo Vam »Razkužni zavod Hruby«, Deželićeva ulica br. 20, koji provodi uz punu garanciju cyanizaciju bez oštećenja namještaja ili metalnih predmeta, isto tako sva potrebna prvorazredna sredstva za uništavanje kućne gamadi. Cijene vrlo umjerene, plaćanja pogodovna.

Volovske oči. Volovske se oči peku u tavi sa udubinama. U svaku udubinu metni malo masti, i kad je vrela, uspi u svaku po jedno jaje. Žumanjak posoli i peci polagano, dok se bjelanjak stisne. Žumanjak neka ostane mekan. Takva se volovska oka mogu metnuti na varivo od špinata.

Majka i dijete

Kako dijete najbolje spava? Odavna je već dokazano, da zlo misle one majke, koje drže, da će im dijete bolje zaspati, ako ga ljuljaju ili voze u kolicima. To je neka vrst sredstva za omamljivanje, od kojega dijete postaje prije vremena nervozno. Dijete najbolje spava u krevetiću, koji treba da je namješten tako, da mu svijetlo ne pada ravno na oči, jer škodi i vidu, a i skraćuje mu san djelujući, da se dijete prije vremena probudi. Isto tako nije dobro dijete metati u same perine, koje prouzrokuju trajno znojenje kože i zaprečuju pravilno disanje. Samo prvi mjesec treba dojenče više topline, pa je dobro, da se zavija u jastuk od perja, ali kasnije neka dijete bude postepeno sve manje u perju. I pod glavu mu je bolje stavljati jastuk napunjen konjskim strunama nego perjem. Za pokrivač se preporuča lagano vuneno pokrivalo (deka), koje je prevučeno u pamučnu prevlaku. — Platno oduzima tijelu djeteta mnogo topline. Treba paziti na to, da dijete, kad spava, ima ručice vani na pokrivaču. Nije dobro, ako dijete u snu duda prst, jer kod toga troši mnogo sline, nokti mu postaju mekani i prstić se deformira. Dijete treba da spava sa zatvorenim ustima, jer zrak, koji udiše, treba da prolazi kroz nos, pri čemu pročišćen i ponešto već ugrijan dolazi u pluća. Nije zdravo, ako dijete spava ležeći na trbuhu, jer tim nastaje neugodan tlak na unutrašnje organe, a odatle nastaju poremećenje u probavi i druge nezgode. Nije dobro ni to, ako se dijete spavajući savije kao kotač, jer se tim stišću pluća. Najbolje je, da dijete leži ili na leđima ili na boku. Majka treba dobro da pripazi, kako joj dijete leži, kad spava, pa da zarana nastoji odviknuti ga od nepravilnosti u ležanju.

Čvrst, zdrav san djeteta treba da je uz dobru hranu, valjanu njegu te uz mnogo zraka i sunca glavna briga svake majke. San je za dojenče i dijete uopće mnogo važniji nego za odrasla čovjeka. Za vrijeme spavanja rade probavni ustroji te nadoknađuju potrošene životne tvari. Za vrijeme spavanja se tijelo i svi njegovi dijelovi pružaju skupljajući nove životne snage, pa naše majke dobro kažu, da dijete u snu raste. A da san doista bude takav ljekovit faktor, treba majka da mu posveti svu svoju pažnju. Dijete će rijetko spavati previše, priroda sama ravna tim, koliko će trajati san djeteta, pa neka majka ne skraćuje djetetu spavanje. Umjetnim bdijenjem postaje dijete brzo razdražljivo, mršavo i obrazi mu blijede. Naprotiv kako je divno vidjeti, kada su obraščići djeteta, koje se dosta naspavalo, rumeni poput ružice!

DOGAĐAJI

26. veljače: Izborni proglas Jevtićeve vlade. — Engleski nasljednik prijestolja na povratku iz Budimpešte i iz Beča stigao je i u Pariz.
27. Austrijski kancelar Schuschnigg vratio se iz Londona u Beč zadovoljan s uspjehom pregovora u Parizu i Londonu. — Zastupnik Abesinije u Rimu dao opširnu izjavu o miroljubivosti Abesinije, ali talijanski krugovi ne vjeruju u tu miroljubivost, pa šalju i dalje vojsku u Afriku.
28. Američki parlamentarni odbor za vanjske poslove traži, da Sjedinjene države opozovu priznanje Sovjetske Rusije. — Premda su se indijski prinčevi izjavili protiv predloga indijskog ustava, kako ga je stavila engleska vlada, ipak se engleska vlada nada, da će poteškoće u tom sretno prebroditi. — Engleski ministar vanjskih posala Sir Simon doputovao u Pariz na dogovor prije puta u Berlin.

1. ožujka: Saarski kraj predan Njemačkoj te je Hitler odmah nakon predaje stigao onamo svečano dočekan. — Belgijski kralj i kraljica otputovali u London, gdje će osobni liječnik engleskoga kralja liječiti belgijskog mladog vladara od tropske malarije. — U Grčkoj buknula dobro organizovana revolucija.
2. Kemal Ataturk izabran iznova predsjednikom turske republike. — Venizelos se stavio na čelo grčke revolucije te je sastavio revolucionarni triumvirat na otoku Kreti, koji je u rukama pobunika. Na strani pobunjenika je grčka mornarica, protiv koje atenska vlada upotrebljava avijatiku. I u Macedoniji su revolucionarci jaki.
3. Staljin provodi velike osobne promjene u boljševičkoj vladi. — Sijamski kralj potpisao u Londonu izjavu, da se rado i svojevoljno odriče prijestolja.
4. Infant don Aime, drugi sin bivšega španjolskoga kralja Alfonsa XIII., oženio se s građanskom djevojkom Emanuelom Dampier te se odrekao svih prava kao člana kraljevske porodice; majka mu nije prisustvovala vjenčanju. — Madžarski predsjednik vlade Gömbös predao ostavku, ali dobio odmah mandat za sastav nove vlade, koju će, čini se, u najskorije vrijeme sastaviti.

KREVETI željezni, mjedeni i ostalo čelično pokućtvo nabavit ćete najsolidnije i najjeftinije kod proizvađača:

FILIP BAUM, ZAGREB

Tel. 83-60 I. Dežmana 1 (Prolaz Tuškanac)

O SLAMNATOM VOLU

Živjeli su djed i baka. Bili su siromašni. Ono, što su bili zaradili, potrošili su. Zato se baka počela s djedom ovako razgovarati:

»Napravi mi slamnatog vola i zasmoli ga.«

»Što to kažeš?« upita djed. »Čemu će ti takav vô?«

No ipak je djed napravio slamnatog vola i zasmolio ga... Kad su se naspavali i rano ustali, uzela je baka preslicu i potjerala slamnatog vola na pašu. Sjela je pod stablo, prela i pjevala.

Tako je prela i prela, dok nije zaspala. A tada je iz crne borove šume došao medvjed k volu i upitao ga:

»Ko si ti?«

A vo mu je odgovorio:

»Ja sam vo od slame. Djed me je napravio i zasmolio.«

Tada ga je medvjed pograbio za bok i počeo trgati slamu. Trgao je i trgao, ali mu se smola uhvatila zubiju. Bježao je i daleko odvukao vola.

Kad se baba probudila, vola više nije bilo.

»Jao meni!« zaplakala je. »Gdje je moj vo? Možda je pošao kući?«

Pošla je kući i usput vidjela, kako medvjed vuče vola u šumu. To je kazala djedu. Djed je pojurio za medvjedom, uhvatio ga i zatvorio u staju.

Sutradan u zoru baka je opet uzela svoga slamnatog vola, povela ga na pašu, sjela pod drvo te prela i pjevala. No kad je zaspala, doleti iz šume vuk i upita vola:

»Ko si ti?«

»Ja sam vo od slame. Djed me je napravio i smolom zasmolio.«

»Ako si smolom namazan, posudi mi je malo, da zamažem pleća. Psi su me ranili...«

»Uzmi je.«

Vuk je htio sa vola uzeti smole. Trgao je i trgao, ali su mu se zubi prilijepili — i nije ih mogao više odlijepiti. Vukao je vola na sve strane i odvukao ga u šumu.

Baka se probudila i vidjela, da nema vola. Mislila je, da je otišao kući, pa je i ona za njim krenula. Idući tako opazi, da vuk odvodi vola u šumu. Poleti k djedu i sve mu ispriča. Djed pođe za vukom, uhvati ga i zatvori u staju.

Baka je i treći dan potjerala vola na pašu. Prela je i zaspala. No uto stigne lisica i upita vola:

»Ko si ti?«

»Ja sam vo od slame, djed me je napravio i smolom osmolio.«

»Daj mi malo smole, da namažem rebra... Psi su me napali...«

»Uzmi je!«

Lisica navali na vola, ali se i njoj prilijepiše zubi. Baka se probudi i pozove djeda. Djed uhvati lisicu i baci je u staju.

Tako su uhvatili i zeca.

Jednoga dana djed dođe u staju, sjedne do vrata i počne brusiti nož. To je vidio medvjed, pa upita:

»Djede, zašto brusiš nož?«

»S tebe ću kožu oguliti, da bude meni i baki za kožuh.«

»Joj, djede, nemoj! Pusti me, donijet ću ti mnogo meda. «

»No daj, donesi!«

Djed je pustio medvjeda. Sjeo do vrata i nastavio da brusi nož. Vuk ga zapita:

»Djede, zašto brusiš nož?«

»Oderat ću s tebe kožu, treba mi...«

»Nemoj, djede, dovest ću ti stado ovaca!«

»Dobro! Dovedi!«

Djed je pustio vuka, a isto tako i lisicu, koja mu je obećala čitavo jato kokoši. Zec je obećao djedu, da će mu donijeti mnogo raznih sitnica, pa je djed i njega pustio.

Pošli su spavati. Ujutro začuše lupanje na vratima. Baka klikne:

»Djede, neko lupa na vratima. Pođi pogledati!«

Djed ustane i pred vratima nađe medvjeda s velikom bačvom meda. Iza njega došao je vuk sa stadom ovaca. Doskora eto i lisice s kokošima i zeca sa sitnim stvarcama... Veseo je bio djed, vesela baka. Prodali su ovce i kupili volove. Djed je počeo s volovima voziti i služiti. Postali su imućni i živjeli su sretno.

Narodna priča iz Potkarpatske Rusije

Ne mora, da Vam nikotin škodi, ali ako osjećate — ma i najmanju posljedicu nikotina
morate piti
RADENSKU!!
Nikotin steže krvne žile, povisuje tlak krvi, smeta srcu, ubrzava sklerozu, nadražuje živce.
Radenska širi krvne žile, snizuje krvni tlak, jača srce, sprečava sklerozu i umiruje živce.
Ako naginjete sklerozi (50 godina!) i pušite, za Vas je nikotin škodljiv i morate bezuvjetno piti Radensku!

SAMO 1 DINAR
stoji pranje i savršeno glačanje tvrdih ogrlica tako, da na rubovima ne ispucaju, u praonici i gladionici svakovrsnog rublja
„SOKOL", ZAGREB
Boškovićeva ulica 10

POKUĆTVO
Kupuite dobro i jeftino sa skladišta: **Slavko Henč, Zagreb, Vlaška ul. 70b** (Nadbiskupska palača). Izrada i po narudžbi. Van Zagreba dostava autom bez troškova pakovanja.

MADONE i sve druge svete, prirodne te historijske slike!
Veliki izbor okvira i uokvirivanje slika uz najjeftinije cijene!
FREDO BERUT
umjet. nakladni zavod
Zagreb, Strossmayerov trg 12
(Seljački dom) Telefon 90-25

LY-TAI-FU-ŽENIDBE

O KINESKOJ ŽENIDBI

Otkad se u gradu pojavila gripa, ja drhćem kao prut. Jedem dvostruke porcije, spavam 12 sati na noć, pijem kao lokva i ne radim ništa. Premoren čovjek mora da podlegne gripi. Iz tog razloga nisam ni napisao ništa za moje čitatelje. Oni vjerojatno ne bi ni imali ovog tjedna što da čitaju, da nisam baš jutros dobio od brata iz Pekinga pismo. Možda će nekoga zanimati originalno, nepatvoreno kinesko pismo, pisano u daljini od 10.000 kilometara guščim perom i tušem, oblijepljeno kineskim markama. Uostalom, ja ne smijem da se premaram; eto vam pisma:

Dragi moj Ly-Tai-Fu!

Eto baš jučer u ponedjeljak vjenčala se tvoja sestra San-či-fu. Nije dugo ni bila zaručena — svega osamnaest godina i nekoliko mjeseci. Udala se mlada kao kaplja. Znam, da ti se bratsko srce rastapa i od radosti i da će te veseliti svaka pojedinost toga vjenčanja.

Poznato ti je starodrevno rodoljublje naše porodice pa ćeš i sam znati, da je vjenčanje obavljeno po svim propisima našeg slavnog naroda. Ceremonija je bilo i na pretek. Da je mudri Kong-Fu-Tse ustao iz grobá i vidio te ceremonije, vjerojatno bi od zadovoljstva kimnuo glavom.

Zaručnik je sve do subote bio u Nankingu; vjerojatno nije ni slutio, da se približava najsretniji čas njegova života. Izaslanici obitelji, oboružani po starom običaju mačevima i toljagama, pronašli su ga u kavani, gdje igra šah. Kad ih je zaručnik opazio, bio je blijed od sreće kao čovjek, kome su odjednom javili, da je dobio glavni zgoditak na lutriji. Neko je vrijeme udivljenim pogledom buljio u članove obitelji, a onda se izljubio sa svima i svečanim laganim korakom uputio na ulicu. Položili smo ga u oklopljeni automobil i smjestili naokolo četiri mitraljeza. Otkad se bestidni japanski razbojnici zalijeću u naše pitome krajeve, nisu više dovoljna starinska kola sa željeznim kavezom. On je za čitavo vrijeme puta bio polumrtav od blaženstva i pjevao divne pjesme o mladosti, koje je ispjevao najveći član naše porodice, neumrli Ly-Tai-Pe. Na mahove je i ronio suze radosnice, kao što propisuje velika knjiga obreda u poglavlju četrdeset i drugom. Na putu smo ustrijelili svega desetak razbojnika, među ostalim i nekog mladog mandžurskog kapetana, koji se našem šuri uvijek pravio prijateljem, a u stvari mu je radio o glavi te je čak pokušao da ga ugrabi sa četicom vojnika nekoliko kilometara pred Pekingom. Šura nam je do neba zahvaljivao, što smo ga spasili u zadnji čas.

Na kućnim vratima dočekala je San-či-fu svoga zaručnika biranim riječima. Rekla je među ostalim: »Znala sam, da ćeš doći, ljubljeni moj, kao što proljeće dolazi iza zime. Kroz godine je tvoje srce čeznulo za ovim domom, i čim si svladao ljute zmajeve, poletio si k meni, kao što vjetar juri prema pustinji.« Svi su prisutni u njenim riječima prepoznali unuku neumrlog Ly-Tai-Pea. Zaručnik, kao što propisuje knjiga obreda u glavi četrdeset osmoj, nije smogao ni riječi, nego je samo teško uzdahnuo.

Odveli smo ga nakon toga u sobicu za zaručnike, koja se nalazi pokraj kuhinje. Njegova buduća punica, naša draga mati, svezala mu je po ceremonijalu ruke i noge, te čavlima zakovala prozore i vrata. Čitavu nedjelju stražila je izabrana straža pred vratima i pred kućom, tjerajući po običaju znatiželjne susjede.

U ponedjeljak ujutro nakon svršetka velikog obrednog posta unišli smo u sobu ja i najstariji članovi porodice. On je ležao po propisu licem okrenutim prema zemlji. Jelo, koje je postavljeno na stolu, nije ni dotaknuo, kao što dolikuje čestitom kineskom ženiku. Ja sam mu na to pročitao sedamnaest zlatnih poglavlja iz Knjige Mudrosti, koja govore o dužnostima supruga i onesvijestio ga udarcem drvenog mlata po glavi, kao što propisuje knjiga obreda u glavi pedeset i prvoj.

U istom automobilu, kojim smo ga doveli, prenijeli smo ga u pagodu pred Budin kip. Dok je svadbeni ceremonijar čitao vjenčane pjesme, mi smo mu trljali sljepoočnice octom. Probudio se sasvim propisno, da na svečano pitanje ceremonijara odgovori krasnim riječima iz Knjige Mudrosti: »Bit ću prah njenih nogu i platac njenih računa. Kao latica lopoča u svetoj rijeci drhtat će srce moje na svaku riječ njezinu!«

Kod kuće se još uvijek slavi. I moja djeca i djeca susjeda prejela su se kolača. Stariji su još mamurni od vina, nazdravica i rakije. Šura se sav cakli i crveni, odebljao je kroz dvadeset i četiri sata. Pojeo je gomilu jelâ i još uvijek jede. Pravi, rođeni Kinez. I pije. Ispija vrč za vrčem, bure za buretom, kao što propisuje knjiga obreda u glavi pedeset i devetoj. Da si zdrav!

VAN-ČI-FU

OBITELJSKI šivaći STROJEVI

Za čišćenje, obnovu i popravak preuzima jedina specijalna

MEHANIČKA RADIONA

FERDO FABRY, ZAGREB

Frankopanska 8 (u kući Hotel Imperial)

Oglas registr. pod S. Br. 23762 od 19. XI. 1934.

MALO ŠALE

Rasipnik. Muž: »Kako mi možeš govoriti, da sam rasipnik? Zar sam kupio što nepotrebnoga?«

Žena: »Pa jesi! Gledaj, lani si kupio tu spravu za gašenje požara, a još je nismo niti trebali!«

U školi. Profesor: »Kažite mi razliku između Afrike, našeg Primorja i Srijema!«

Niko se ne oglašuje. No ipak jedan ustane i pobjedonosno uslikne:

»U Africi je Tutankamen, u Primorju samo kamen, a u Srijemu — Slankamen!«

Na sudu. Sudac (optuženome): »Ne prekidajte svoga gospodina branitelja!«

Optuženi: »Hoće li on poći u zatvor ili ja?«

Ne traži previše! »Konobaru, jučer je piletina bila škandalozna. Dajte mi i danas piletinu, ali samo, ako je vrlo, vrlo i opet još jednom vrlo mlada.«

»Gospodine, onda bi najbolje bilo, da uzmete — jaja!«

Apstinent. »I na koncu mi je priredio veliku žalost...«

»Što je uradio?«

»Meni, poznatom apstinentu, ponudio je čašicu konjaka.«

»A šta ste vi učinili?«

»Žalost sam progutao...«

Uvreda. Da li igrate klavir četveroručno?«

»Moram vas, da ne vrijeđate! Ta, nisam opica!«

Odličan gost. »Jesi li bio u kavani?«

»Bio sam. Popio sam bijelu kavu.«

»Što si još uz to uzeo?«

»Tri srebrene žlice. Pogledaj ih!«

Uvijek poslovan. U spavaću sobu bankarevu provali lopov i uperi revolver na supruge. Žena bankareva, koja se je u taj čas probudila, poviče:

»U pomoooć! Moric... lopov!«

Bankar u polusnu:

»Šta hoće?«

»Novac!«

»Kakvo pokriće nudi?«

Prenagila se. Ložač dođe noću kući i reče ženi:

»Marice, moja zlatna...«

Marica ga prekine, pa će veselo:

»Već deset godina me nisi tako zazvao...«

»Pusti me, da svršim,« odvrati ložač, »moja zlatna ura mi se izgubila.«

Škotska. Škot je škrt. Vozi se autobusom. Sobom ima velik kovčeg. Dolazi vozač i pita novac za vozarinu.

»Koliko?« pita Škot.

»Za vas jedan, a za kovčeg dva penny-a.«

Tada Škot otvori kovčeg i usklikne:

»Ženo! Izađi! Jeftinija je vožnja bez kovčega...«

Na sudu. Sudac: »Toga ste gospodina sinoć u mračnoj ulici udarili po glavi. Možete li to tajiti?«

Optuženik: »Mogu, ako mislite, da bi što pomoglo.«

Kod odvjetnika. »Jeste li svojemu dužniku dali račun?«

»Jesam.«

»Pa što vam je rekao?«

»Da idem do đavola.«

»Pa što ste zatim napravili?«

»Došao sam k vama, gospodine odvjetniče!«

ŠAH

Problem broj 10

A. Chicco, Genova

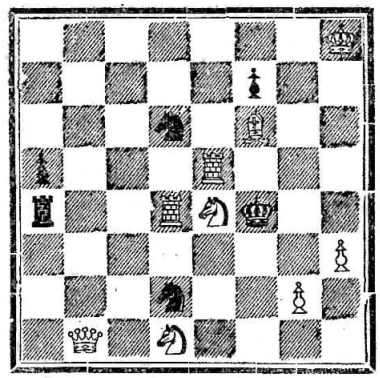

Bijeli matira u dva poteza

DOBRIJANA OPET ZABOLIO ZUB

Naš Dobrijan po dvorištu
Skače, viče kao lud,
Opet ga je baš žestoko
Zabolio lijevi zub.

Sve nevolje ovog svijeta
Kušao je Dobrijan,
Nemirna mu crna noćca,
Neveseo bijeli dan.

Ah, da barem mirno može
U postelju malko leć,
Ali drva mora cijepat,
Da naloži svoju peć...

Gle, i pila zube ima
I sretna je po vas dan
I ne trpi ljute boli
Kao čika Dobrijan!

ZANIMLJIVOSTI

Kongres cigana. Pored bezbrojnih kongresa, koji se dandanas obdržavaju, eto i cigani priređuje nedavno svoj »međunarodni« kongres u Bukureštu.

Proizvodnja automobila. U njemačkoj je u godini 1934. proizvedeno triput više automobila nego u godini 1933.

Najveći hidroplan sagrađen je u Francuskoj. Može primiti 70 putnika, a imao bi obavljati putnički promet s Južnom Amerikom.

Na svakih 55 stanovnika u Češkoslovačkoj republici dolazi jedan radio-aparat.

Alkohol i mlijeko. U Ljubljani je prošle godine potrošeno 40 milijuna dinara za alkoholna pića, a samo 16 milijuna dinara za mlijeko.

Ubojstvo zbog tiskarske pogreške. Njujorški pisac Drunger napisao je roman i na važnom mjestu u knjizi radi tiskarske pogreške sadržaj se romana posve izmijenio. Ismjehivali su ga, a on se u očaju — ubio.

1.500 komedija i drama napisao je španjolski pisac Lope de Vega. Neka od tih djela napisao je u cigla dva dana! No ima i drugih vrlo produktivnih književnika: tako je A. Dumas napisao oko 300 romana, a Balzac oko 200.

STAKLO, MOZAIK

Specialna radionica **crkvenih i umjetnih** prozora sa zrcalnim, ornamentalnim i katedralnim staklom u svim bojama, vezani u olovu, mjedi i bakru kao i **ecanje bojadisanih** stakla izrađuje:

NIKOLA TIŠLJAR
umjetno građevna staklarija
ZAGREB
Ilirski trg broj 5. (Gornji grad)

Preuzima popravke svih u tu struku zasijecajućih radova!

Postoji samo jedan Pyramidon — i to onaj sa Bayer-ovim križem! Cijena mu je sada snižena za 30%, pa je to najbolja prilika za sve one koji ga ne poznaju, da ga sada iskušaju.
Pyramidon pomaže pouzdano protiv svju boli, migrene i menstruacionih tegoba.

ŽENSKI SVIJET

HARMONIKAŠKI ŽENSKI KLUB FOREST HILL U ENGLESKOJ NA ZABAVNOM NEDJELJNOM IZLETU

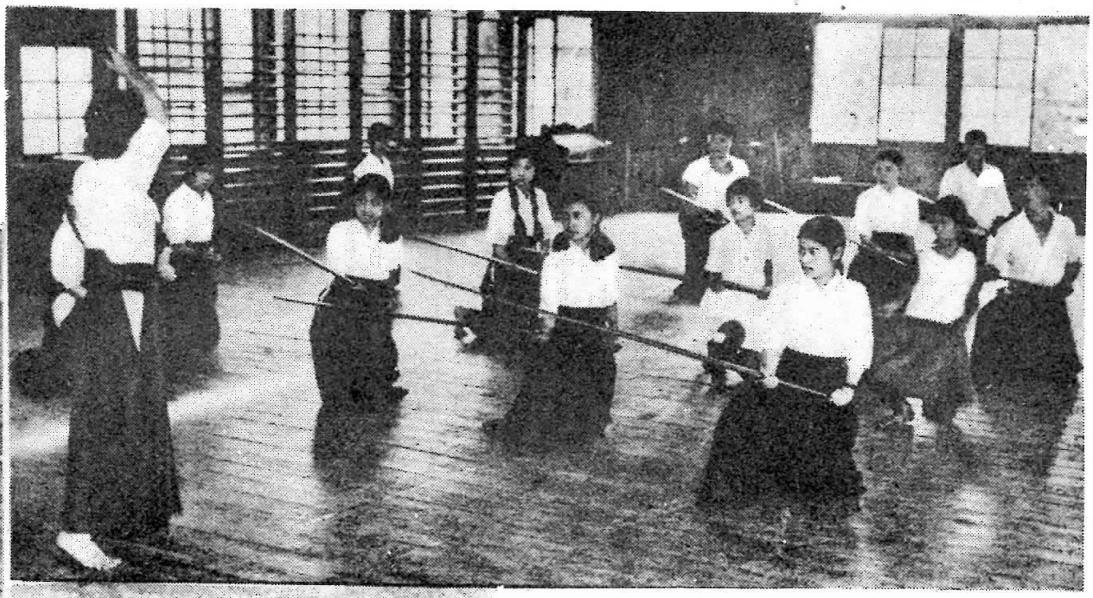

MLADE SE JAPANKE VJEŽBAJU U BARATANJU KOPLJEM

Taj vrlo drevni običaj svojih pradjedova i moderne mlade Japanke rado njeguju usklađujući ga suvremenim nastojanjima i iskustvima

Lijevo:

UTAKMICA S JAJETOM U USTIMA

uvedena je u engleski sport. Naša slika prikazuje jednu od tri nagrađene plivačice, koja je preplivala svoju prugu, a da nije izgubila jaje

KRIŽALJKA

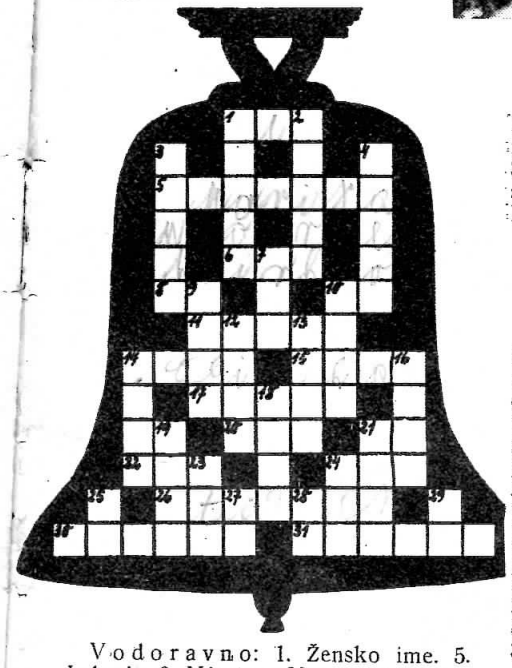

Vodoravno: 1. Žensko ime. 5. Izdanje. 6. Mjesto u Vojvodini. 8. Prijedlog. 10. Uzvik. 11. Muško ime. 14. Naselje. 15. Žensko ime. 17. Kemijski elemenat. 20. Vječni grad. 21. Grčko slovo. 22. Tišina. 24. Kuhinjska potrepština. 26. Egzotična životinja. 30. Vrst pjesme. 31. Amajlija.

Okomito: 1. Napjev. 2. Kontinent. 3. Grad u Srbiji. 4. Kuršum. 7. Kuća. 9. Mjera papira. 10. Pokazna zamjenica. 12. Posljednje počivalište. 13. Država u Aziji. 14. Munja. 16. Koraljni greben. 18. Savez, unija. 19. Slavensko drvo. 21. Španija. 23. Posao. 24. Osamljen. 25. Prijedlog. 27. Prijedlog. 29. Povratna zamjenica.

ODGONETKE

ODGONETKA IZ BR. 6.

Vodoravno: 2. Kip. 4. Italija. 8. Prepelica. 9. Gatam. 10. Peka. 12. Apel. 15. Voćka. 19. Protest. 20. Antena. 21. Rk. 22. Rt. 23. Pojasa. 24. Tetovo. 25. Noa. 27. Strk. 30. Kroj. 33. Karadag. 36. Marat. 37. Lalij. 40. Lavov. 43. Alana. 44. Arena. 45. Rau. 46. Kec. — Okomito: 1. Miletić. 2. Kapa. 3. Pila. 1. Ir. 5. Teg. 6. Jim. 7. A. C. 10. Potop. 11. Kralj. 13. Preko. 14. Ljogo. 15. Vers. 16. Orkan. 17. Kosto. 18. Ante. 26. Odar. 27. Stolar. 29. Kamin. 30. Katar. 31. R. g. 32. Pravac. 34. Raja. 35. Dala. 38. Ala. 39. Lan. 41. Vek. 42. One.

ODGONETKE IZ BR. 7

Vodoravno: 1. Ei. 4. Atena. 7. La. 8. Po. 9. Ov. 10. Ar. 11. Ra. 13. Ime. 15. Oregon. 18. Oj. 19. Alah. 20. Azijat. 24. Osam. 25. Al. — Okomito: 1. Ee. 2. Ino. 3. Marija. 4. Aparat. 5. To. 6. Avan. 7. La. 11. Ro. 12. Aga. 14. Elisa. 16. Ee. 17. Oh. 21. Zo. 22. Jal. 23. Am.

MODA

ČETIRI UKUSNE ŽENSKE PROLJETNE HALJINE

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Deželićeva ul. 2.

Bezbožna zemlja

Slike iz Boljševičke Rusije na izložbi „Pro Deo", koja je bila otvorena u Zagrebu 23. siječnja o. g. a koja će biti priređena i po ostalim gradovima naše domovine

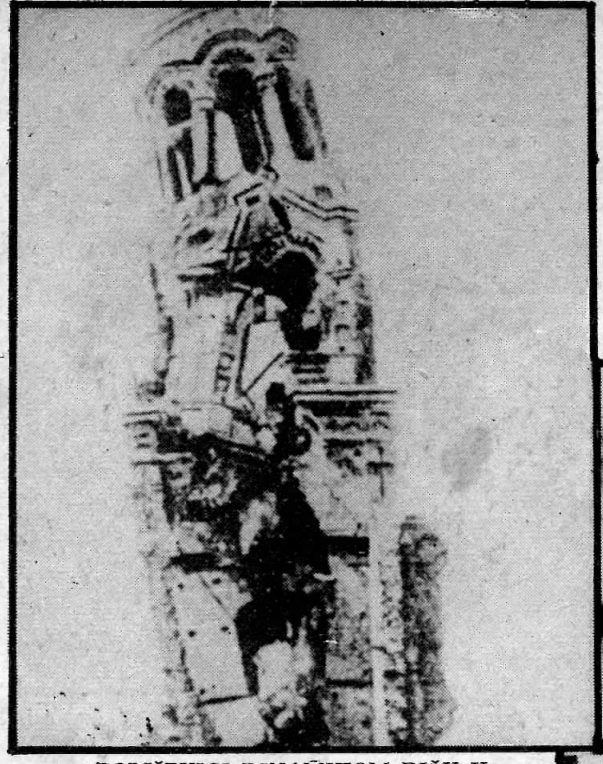

BOLJŠEVICI DINAMITOM DIŽU U ZRAK CRKVENI TORANJ U KRIVOLAKU, varošici u Kavkazu

Lijevo:
BOLJŠEVICI BACAJU NA LOMAČU SVETE IKONE

MRTVAČNICA PRETVORENA U STAN

Desno:
IZGLADNJELA SIROTINJSKA DJECA IZ MOSKVE, SREDIŠTA T. ZV. »KOMUNISTIČKOG RAJA«

Lijevo:
KATOLIČKO SVEĆENSTVO U MOSKVI GOD. 1923. U sredini biskup Cieplak i prelat Butkiewicz, koji je bio ubiven

Boljševizam ili komunizam zabranjuje vjeru, ruši crkve, ubija svećenike, pali svete slike i oskvrnjuje sveta mjesta! Vodi u očitu moralnu i materijalnu propast najveću slavensku zemlju! A lažno se hvasta i hoće da zavede za pogubno svoje naziranje i sav ostali pošteni svijet!

Slika na naslovnoj stranici: **Prelja u narodnoj nošnji.** — Snimka Etnografskog muzeja u Zagrebu